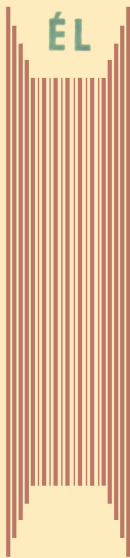

TRIKÁL
JÓZSEF

KRISZTUS KÖZÖTTÜNK
ÉL

SZALÉZI
MŰVEK

LELKI KULTÚRA KÖNYVEI

1. *SCUPOLI LŐRINC*

LELKI HARC

264 oldal, ára 1·80 P.

2. *SZÉKELY LÁSZLÓ*

NYOLC BOLDOGSÁG

204 oldal, ára 1·50 P.

3. *SZÉKELY LÁSZLÓ*

MINDENNAPI IMÁDSÁGOD

160 oldal, ára 1·30 P.

KRISZTUS KÖZÖTTÜNK ÉL

TRIKÁL JÓZSEF

**KRISZTUS
KÖZÖTTÜNK ÉL!**

**SZALÉZI MŰVEK
RÁKOSPALOTA**

Nihil obstat. Carolus Sztitkey S. S. censor dioecesanus. — Imprimatur. No. 6713|1937 Vacii, die 14-a Decembris 1937. † Stephanus Episcopus Vaciensis.

ÚTMUTATÓ

„Nem hagylak árván titeket; eljövök hozzátok. Egy kevés idő még és a világ nem lát többé engem. Ti azonban látok engem, mert én élek és ti is élni fogtok. Ama napon majd belátjátok, hogy én az Atyában vagyok, ti meg én bennem; és én tibennetek.” (Szt. János 14, 15—26.)

E gondolatok szülték e kis művet. Jól esett lelkemnek hallani Krisztus ígéretét: Nem hagylak árván titeket! Nem árvaság a sorsunk! Küzdelmeinkben s az egyház harcaiban felharsan az ígéret: eljövök hozzátok!

A világ ugyan nem látja az Urat, mert nem akarja látni. De hívei mindig látni fogják, mert én élek! Látni fogják, mert hívei is élnek. Az élő Urat csak élő és nem holt lelkek látják. Az élők pedig az Isten országa népe.

Aki él, az azt is fölfogja, sőt lelkében boldogan megéli, hogy Krisztus az Atyában van. Sőt, ennél is többet tapasztal! Hogy Krisztus bennünk él! S a legfelségesebb és legtitokzatosabb egybeolvadást is megizleli: mi pedig Krisztusban vagyunk. E ponton zeng jól

*hálaénekünk: mily édes az Úr! És meg-
értjük az Üdvözítő óhaját: „az én örö-
möm bennetek legyen és örömetek tel-
jes legyen.” Isten öröme szülte Isten or-
szágát. Isten öröme adta a szentsége-
ket! Az öröm gyermekei vagyunk. S az
öröm végső állhatatosságunk záloga. E-
zekre gondoljunk.*

I.

Az élő Krisztus.

Krisztus maga az élet. Maga mondta: Én vagyok az út, az igazság és az élet. Krisztus az élet telje és élete teljességéből nem hiányzik semmi.

Krisztus maga az élet és minden életnek forrása. Az élet sokféle. Jelenléte ezerfélék. És minden élet létereje Krisztus.

Krisztus eljött közénk. A végtelenből a véges létbe. Eljött, hogy a végtelen és láthatatlan istenség közöttünk látható életformában ragyogjon. Mert Istent soha senki nem látta; az egyszülött Fiú, ki az Atya keblén vagyon, jelenté ki. (Szt. János I. 18.)

Az egyszülött Fiú, aki az első és az utolsó, a kezdet és a vég, az Alfa és Omega a végtelenség mélységében örök Ige. A földön: Ember-Krisztus, Mária-Fia. Föltámadása után: örökké élő Krisztus, Isten Fia.

Krisztus az örök Ige. Maga tanítja: „Én vagyok a kezdet! Én vagyok az

Igazság.” „Én vagyok az élet!” Isteni szavak. Értelemvilágító tételek. Életet fakasztó varázsigék. Csak értsük meg azokat.

Krisztus az örök Ige!

Bejárom a csillagok birodalmát és mindenütt az Ige bölcsessége harsonázik.

Bejárom az élet számtalan alakszépségeit, s mindenben az Ige szép élete fénylik.

Átfutom a szellemi lét gazdagságát s mindenütt az Ige szelleme tündöklöklik.

„Mindenek Ő általa lettek!”

Vagy van-e atom, amely elektromokból épül föl; s van-e ma elektrom, melyet még picikébb energiatöltés alkot, ahol a mérték, a súly és a szám, tehát az alkotó ész nem uralkodnék? Ime az örök Ige!

Vannak-e elemek, amelyek nem illeszkednének Mendelejev szakaszos táblázatainak bámulatot keltő és értelmet sugárzó kockáiba? Ime az örök Ige!

Vannak-e kémiai vegyületek, amelyeknek ne volnának csodás matematikai képleteik? Ime az örök Ige!

Az egész szervetlen világ örök, szükségszerű és változhatatlan törvényeken,

matematikai képleteken épül fel! Ime az örök Ige!

A görög bölcsesség e mélységes igazságot így fejezte ki: mindenben van logosz, azaz Ige. Minden az Ige örök törvényeinek hódol.

És mily pazar szépség és gazdagság ragyog felém az élet birodalmában! De mi ez az élet? Az Ige mondotta: én vagyok az élet! Az az Ige, aki a szerves világból kötött erővel működik, a világfejlődés egy pillanatában ott lebeg a sziklák felszínén és életet sugárzik a holt világ fölé. S megindul a csodás életforgás. A nagyobb erő fölemeli az alacsonyabbat. Az élő magához idomítja az élettelenet. Az életcsírák erői felszívják a mechanikai erőket és szervesé delejezik az élettelen atomokat. Az atomok sejtekké, az elektromok sejtananyaggá finomulnak, életerőkké magasztosulnak. Ime az élet eredete.

Én vagyok az élet! Maga az élet! De mily roppant színes, ízes, szagos és dalamos az élet. S mind egy forrásból ered. Az Ige végtelen életbőségéből.

Én nem tudom, hány ezer növényfajta él. Én nem tudom, hány ezer állatfajta létezik. De ahány a faj, annyi az élettípus. És ki számlálná meg egyen-

ként, egyedenként a növényeket és állatokat? Az egyedek fajok, a fajok nemek alá tartoznak. A tudomány csak így képes az élők világát összefoglalni és áttekinteni. De minden élő külön lélek! És minden lélek egy titok. Minden élő alacsonyabb vagy magasabb rangú. S minden a rangja szerint nagyobb vagy kisebb titok. Az élő lelke nagyobb rejtély s bámulatosabb csoda, mint a csillagos ég rejtélyei és csodái. Az ég titkaiba nagyítókkal pillantunk be. Az élők titkait az ösztönökben lessük el, vagy mikroszkópon át figyeljük.

De ki képes akár a csillagokat, akár az élők ösztöneit megismerni? Mi csak a lét felszínét észleljük, a mélységek és titkok a néma éjjel csendjében pihennek. És ha már az élet felszínének egy-egy jelensége is elbájol, mily csodák rejlenek az élet mélységeiben!

Az élők remeke az ember! Mi az ember? Felérem-e ésszel az embert? A zsoldáros is csodálkozva szemléli az embert. „Alig alkottad kisebbnek az angyalnál. Dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg.” Remek beszéd! „Isten fiai vagytok.” Hangsúlyozza egy más helyen. És az Úr Jézus megerősíti, hogy mi Isten fiai vagyunk! De miért? Mert

Isten a maga képére és hasonlatosságára alkotott bennünket. Az apostolok is így gondolkodnak. Az isteni természet részesei vagyunk, hangsúlyozza Szent Péter. Isten magjai vagyunk, jelenti ki Szent János. Isteni nemzetség vagyunk, írja Szent Pál. Aquinói Szent Tamás tanítja, hogy természetes eszünk az isteni fénynek képmása. És mily szép ez a mondása a nagy keresztény bölcselőnek: a lelkünkbe öntött természetes fény Isten jelképe. S Szent Tamás így jön rá végül a nagy igazságra, hogy az ember oly lény, aki az ég és föld küszöbén él. Összeköti a természetet a szellemvilággal. Mert egyrészt a természet csúcsa, másrészt a szellemvilág első foka. Tehát az ember testet öltött angyal.

Szellemvilág! Embervilág! Állatvilág! Növényvilág! Szervezetlen világ! Ki e felfelé ívelő világok létesítője?

Maga az Ige!

Az Ige isteni ereje nyilatkozik meg mindenben és minden élőben a moszaktól az emberen keresztül az angyalokig.

Ő az élő Élet; az életet fakasztó Élet; az életet fönttartó Élet.

A végtelenben játszi képzelettel te-

rönti az életformákat a legkisebbtől a legmagasabbig. A láthatatlanoktól a láthatókig. A testi ruhában ragyogóktól a testtelen lényiségekig.

Kezdetben volt az Ige! S az Ige Istennél volt, Isten volt az Ige. Mindenek Ő általa lettek és nála nélkül semmi sem lett.

Minden erő, minden élet az Igéből fakad! Ami csak rezdül, ami csak zsendül, ami piheg, ami érez, ami gondolkodik, az Ő erejéből éled, eszmél és eszeskedik.

Ő minden lét és élet belülről ébresztője, zsendítője és működő elve. Ha egyszer a nap fénye kialszik, akkor minden megdermed és minden élet jégbe merevedik. A mindenség napja az Ige. Őbenne mozdul, zsendül, éled, csírázik, él, érez, eszmél és gondolkodik minden.

Az Ige élő Ige és azért éltető és életet szüntelen teremtő Ige.

Az Ige él és minden benne él. Nála nélkül semmi sem él. Semmiféle erő nem erő. Ő ad mindennek létet, erőt és tevékenységet. Az ő szíve dobbanása önt erőt, lendületet, eszmevásárlást, életformákat az egész mindenségbe.

Az egész mindenség az Ige, a Krisz-

tus birodalma! Övé a dicsőség és a hatalom.

És az Ige az ember világossága!

Az ember kisebb mint az angyal s mégis az angyal is csodálja az embert. Az Ige nem lett angyallá, hogy az angyalokat megváltsa. De az Ige emberré lett, hogy az elesett embert felmagasztalja. Az Ige nem mondja: én vagyok az angyalok világossága; de hirdeti: én vagyok a világ világossága. Az apostol tanítja: az Igében élet volt s ez az élet az emberek világossága. De sehol sem hirdeti, hogy az Ige élete az angyalok világossága. Az Ige fényesíti biztonnyal az angyali észet és akaratot is; de nem dajkálja úgy a tiszta szellemeket, mint az emberangyalokat.

Mindenesetre bámulatraméltó az ember sorsa az Istennel szemben. Ha Isten Igéje szemével nézem az embert, a végtelenbe magasztosul. De ha csak emberszemmel nézek rá, állattá torzul. Ha lelke alázatosságában felfénylik dicsősége, Isten Fiává tornyosul. Ha állati göggye uralkodik el rajta, fénye sötétségé homályosul.

Milyen ellentmondás! Isten, az Ige, istenien nézi, értékeli, becsüli az embert. Az ember pedig az állatnál is rossz-

szabbnak érzi, ítéli és útálja az embert.

Miért szereti az Ige az embert? És miért útálja az ember az embert? Sőt az Igeembert? Ki mondhatja meg?

Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte. És úgy gyűlölte az ember az Istent, hogy keresztre feszítette!

Úgy szerette és szereti Isten a világot, hogy a legszebb szavakkal ékesíti az embereket. S úgy gyűlöli az ember az Istent, hogy a legborzasztóbb káromlásokkal és parázna szavakkal illeti.

Isten hisz az emberben; az ember nem hisz az Istenben!

Isten bízik az emberben; az ember nem bízik az Istenben.

Isten fényét önti mindenre; az ember szennyét hinti Istenre.

Szeressetek engem és szeressétek egymást, mondja az Úr! Gyűlöld az Istent és gyűlöljétek egymást, mondja az állatember. Mily igaz az Irás szava: „A fény a sötétségben világít, de a sötétség nem fogadta be a fényt.”

Szomorú isteni szavak!

A fénylő Ige nekünk fénylik, de az ember elfordul a fénytől. A sötétség nem szereti a fényt. Sőt gyűlöli! Csak a fény vágyik a fény után. A sötét vi-

lág a fény elé fényellenzőt használ. S valóban! Nézz szét a világban! Mily kevés a fény az életben, a lélekben, az emberek arcán, az emberi intézményekben.

Jöjjetek ki az utcára s nézzük a fényt az emberek szemében! Fénylő szellem ömlik-e el tekintetükön?

Nézzétek a nyüzsgő tömeget! Mindenki lőt-fut. A járművekkel versenyt loholnak. Van-e szellem az arcokon? Sőt nem kínos-e rajtuk a teljes szellemtelenség?

Ahány arc, annyi ferde, torz tükör! Az elégedetlen, meghasonlott, bosszús és fájdalommalteljes lélek tükre. Nyomorúság, kétségbeesés, betegség és meghasonlás tükrei ez arcok. Szellem, öröm, béke és eszményiség nem pihennek e lelkekben. Vagy talán a fátyolkönnyű ruhák, a piros arcok, a festett ajkak és lakkozott körmök a boldogság hírei? Isten ments! A kétségbeesés ül ezek lelke mélyén is.

Vagy a süppedő autók, illatos felhőkbe burkolt nők árulnak el fényt és szellemet? Az állati meleg és ösztönösség tüze izzik szívükben!

Az utca szomorú lélektana a legnyomorúságosabb embersors lélekrajza.

A tömegek zihált lelkülete pedig a lázadó emberiség ideges lélekzetvétele.

Káromlás, szitkozódás, bujaság, irigység, kétségbeesés, halálbarohanás mind csak lélektorzító tüzek és szenvedélyek; a lélek szennyes mélységeinek ábrázolója.

S te Uram, azt mondd: én vagyok a világ világossága! Mit jelent ez az elkábító és mámorba ringató kijelentés? Kell még e zordon, sötét világban világosság? Nem jobb volna-e neki a pusztító földrengés? A tüzet hányó földkitörés? A betegséget és halálhozó bacillusvilág? Miért él ez a sok lelkileg és testileg elnyomorodott ember? Vedd magadhoz ó örök Ige az emberiség javát és pusztítsd el a gonoszok tömegeit! Ha élhetett e Föld millió évekig ember nélkül, élhet még azontúl is e keserű emberfaj nélkül!

Az Úr feleli: emberi gondolatok! A természet koronáját tépjem-e le? A szellemvilág zsengejét tapossam-e el? Én vagyok a világ világossága! Minden éjt hajnal követ. Minden sötétség fénybe fényesedik. Nem mondom-e, hogy az igaz is sokat vétkezik. Hát még a bűnös! Isten örök gondolataiban az

ember szent és az ember bűnös. A szentség az eszmény és a bűn a valóság. A szentség a cél, a bűn a véges ember sorsa. Az ember nem vétkezik, ez tévedés. Az ember vétkezik, ez tényállás. Az ember fény, ez túlzás. Az ember sötétség, ez az igazság. De a sötétségből lángol föl a fény. Én vagyok az emberek világossága! Vigasztaló ígért! S a fény fénye? A megváltás! A fénylő Ige, emberré testesült Ige, ránk nézve a megváltó és halálba rohanó szeretet. Igen, a fénylő Ige a szeretetben gyúl ki világot besugárzó szeretetté és embereket átszellemesítő erővé.

Én vagyok a világ világossága! De a sötétség nem fogadja be a világosságot. Nos és az isteni fény visszavonja-e ezért fényesítő sugarait? Az Ige fénye itt fénylett közöttünk. Az isteni fény emberi szemekből és ajkáról sugárzott az életbe, de a sötétség halálba fojtotta a fényt. De csak egy pillanatra! Az éj tényleg a földre borult; a föld megremegett, a templom kárpitja is megrepedt, mikor az ember-Ige életfényét a sötétség kioltotta és a sírba zárta. De a fényt elpusztítani nem tudta. A dicsőséges sírből újra fellángolt. Az ember-Ige feltámadt és legyőzte a söté-

tétséget. S a fény hirdeti: mit féltek? Ime én élek! Sőt veletek maradok a világ végezetéig! Megmutattam földi életben az istenség erejét; kijelöltem az emberiség útját; feltártam az isteni élet szépségét. Nos a megdicsőülés után a világ végezetéig én vagyok az út, az igazság és az élet. Én vagyok az élő világosság! Ha kialszik a fény, megdermed a természet. Ha az én fényem kialudnék, megszűnnék az emberiségben minden haladás, fejlődés és célhozjutás.

Igen, az Ige világossága a történelem fejlődésének fényjelzője, útmutatója és végső céljához kalauza.

Az ember és az emberiség cél felé halad. A célt Krisztus világossága jelzi.

Tudod-e te ember, mi vagy? Ismered-e magadat te törtető emberiség? Ismeri-e célját az egész világtörténelem? Minderre ember választ nem tud adni. De az isteni fényt kell követnie!

Mi azt hisszük: ismerjük önmagunkat. Pedig millió és millió ember örök rejtély önmagának is. A faj, a nép is azt véli, hogy ismeri önmagát és hivatását, pedig minden korban más-más cél lebeg előtte, tehát a végső és a leg-

igazibb célt nem ismeri. Két végtelen között zajlik le minden sors! Nem tudjuk, honnan eredünk? Mikép szül bennünket a multba szürkülő jelen? Nem tudjuk, hová megyünk? Mily jövő tárul föl előttünk, ha az élet kapuján kilépünk. Ha a múlt méhe nem hordozott volna, ma sem léteznénk. Tehát már voltunk, mielőtt lettünk. Hiszen a semmiből nem lobbanhatott ki életlángunk. S ez a láng a történelem egy pillanatában testbe öltözött, de ki mondhatja, hogy majd a testtel együtt ki is alszik? Ki merné állítani, hogy a láng a testtel együtt öregszik, mikor az öreg testben is az életláng lángja, a zseni, még fiatalon lobog? A halál csak az anyag, a test összeomlása és nem az élet lángjáé. A láng testet ölt, hogy magát kinyilatkoztassa és testetlenné finomul, ha a testi burokját ismét elhagyja. Az anyag sem semmisül meg, a test sem tűnik el végleg a létből; csak alakot cserél. Annál kevésbé semmisül meg az életláng, a lélek. A végtelenből jött és a végtelenben folytatja útját. Ez a sorsuk a népeknek is! Jönnek, élnek és letűnnek az élet országútjáról, de nem tűnnek el a létből. A földi élet csak egy mozzanat a világ-Ige terveiben.

Én vagyok a világ világossága!

Mennél jobban kitágul szellemünk látóhatára, annál mélyebb e szavak értelme. Az Ige az ember világossága! Az Ige a népek világossága! Az Ige az egész mindenség világossága. Az az Ige, aki az atomot alkotja, az szerkesztette meg az egész mindenség pályafutását is. Az az Ige, aki a mozgás elve minden erőparányban, az a világ mozgásának és a világ kifejlődésének is belülről lendítő és cél felé irányító Igéje. Az Ige nélkül minden lét megakad és minden élet megszakad. De az Ige fénye mint örök, elevenítő és éltető fény, szünet nélkül létet, célt, eszményt, erőt és lelkesedést sugároz mindenbe és mindent céljához irányít.

De mi a végső cél? Azt mi nem tudjuk! Tudja-e a hernyó, hogy belőle lepke alakul ki? S tudja-e a lepke, hogy petéiből a hernyón keresztül fejlődik ki? A történelem is már sok-sok életformát mutatott, de melyik lesz az utolsó? Sok kincset termelt már az emberiség, de mit fog még kialakítani? Az ember nemcsak szépség, jóság és igazság tündöklése, de ő maga szépségeket, jóságot és igazságokat alkotó erő! Az ember nem kalitkába zárt erő,

hanem magából kigördülő alkotó. Tudta-e a kőkorszak, hogy mit hoz a vasés a bronzkorszak? Tudta-e a görög, mit alakít majd ki a római? S a római, hogy milyen világot teremt a keresztény szellem? S tudja-e a mai ember, mi következik a bolsevizmusra száz év múlva?

Nagy az Isten és áldani való
Az ő nagysága meg nem fogható,
Egy nemzedék a másíknak dicséri tetteid,
S hatalmasságod fennen hirdetik. (144. zs.)

Az ember elismeri bűneit, de azt is tudja, hogy az Úr őt nagyra hívta! Érzí, hogy ő hatalmas isteni világtervek megvalósítója! A világkormányzás rendjében az ember is Isten munkása és munkatársa, ha még oly rossz és gonosz utakra tér is. Isten pedig az embert megdicsőíti, ha az ember Isten terveit követi. Mert az Úr is csak eleven erőkre és nem holt lelkekre számít.

Mert:

Tehetsz-e Uram a holtakon csodákat?
Avagy dicsérni téged fölkelnek-e az árnyak?

Beszélik-e a sírban Uram kegyelmedet,
A pokolban hűségedet?
Vallják-e homályban Uram csodáidat?
A feledés földjén igaz voltodat? (87.
zs.)

Nem a bűnös és nem az ördög Isten terveinek eszköze! Isten az embert az Ég és nem a pokol számára teremtette. A fény és nem a sötétség gyermekei az ő világtervének eszközei. Bár a bűn és a halál is neki hódol.

Az Ige a világ világossága! És az Ige fényéből születnek az Isten gyermekei. „Azok, akiket nem a test vágyai, nem a férfi akarata nemzett, hanem, akik Istentől származnak.” Azok, akik nem a test ösztöneit követik, hanem magukra az Ige szellemiségét öltik. Nem hús, hanem szellemek!

Mert az ember hús is és szellem is! Sokan azonban inkább hús, mint szellem! Sokan meg inkább szellem, mint hús. Az Ige akarata, hogy minden hús szellemmé finomuljon és minden szellem a húson átsugározzon. Az angyali természet testbe öltözzék, a test meg angyalivá nemesedjék.

Befalazott, húsban raboskodó szellemek vagyunk s millió és millió ember

még csak csupa zűrzavar; a szellemiségnek még az alapvonalai is hiányoznak belőlük. De az Ige akarata, hogy a kaoszból a lélek kialakuljon és a zűrzavart rendbe szedje. Roppant nagy és fenségesen isteni ez a feladat. Oly nagy, hogy az Ige maga fut segítségünkre és jön közénk. „És az Ige testté lőn és mi köztünk lakozék.” Miért? Hogy minden hús isteni fényel teljék be és minden lélek istenivé szépüljön. Ezért lett az Ige testté. És az Ige fénye közöttünk azért fénylett, hogy minden ember fel-fényesedjék és a testből a szellemiségbe emelkedjék.

Az élő Krisztus köztünk lakik.

Az ember test és lélek. Hús és szellem. Két örök ellentét és mégis legbensőbb egység. Egymás ellen lázadznak és mégis hatalmas fegyvertársak.

A szellem és a hús két világakarát. A szellem a végtelenbe tör, a hús a végest hajszolja. A szellem célja Isten, a hús célja a föld. A szellem eszménye az égi ember. A hús kéjjel tölt el, a szellem sanyargatással sorvaszt. A hús

a szellemet gyöngíti, a szellem a húst nemesíti.

A húsnak nagy az előnye a szellem fölött. A hús javai érzékelhetők, a szellemé csak a hit szemeivel észlelhetők. A hús gyönyörűségeit szemekkel látod, füleddel hallod, orroddal szagolod, nyelveddel izleled és ujjaiddal tapintod. A szellem ígéretei érzékfölöttiek; kimondhatatlanok. Csak szellemszemmel szemlélhetők és istenien dicsőségesek. Az Írás mondja, hogy „szem még nem látta, fül nem hallotta és a képzelet utól nem érheti azt a boldogságot, amit az Úr az ő választottainak készített.”

És mégis melyik irányba néz szívesebben az ember? Fölfelé vagy lefelé?

Nyilván a föld, a hús jobban csiklandozza, mint a szellem, az ég. És mily tágas a hús országútja és mily könnyű!

A szellem útja ellenben szűk és nehéz. Nehéz a szellem útján haladni. Természetünk sem szíves útmutatónk. Sőt ez az út a természetet megtöri és felőrli és nem kedveskedik neki. A hús útja ellenben természetes és ösztönös, de egyúttal bűnös!

A szellemisség útja isteni és fensé-

ges; a természet képességeit felülszárnyaló. Emberhez méltó! A hús útja ellenben lealázó.

És azért lett az Ige emberré! Hússá lett az Ige, hogy a hús Igévé szellemüljön. Isten felvette az emberi természetet, hogy az emberi természet istenivé magasztosuljon.

Az emberré vált Ige új teremtmény, de a megistenesült ember szintén új teremtmény. Az Ige megmutatja, milyen az isteni ember; az embernek pedig meg kell mutatnia, milyen az emberből fejlődött Istenfiaember?

Kiért lett az Ige emberré?

Az Ige nem szállott le Ádámhoz, a paradicsomba, mikor az emberi természet még töretlen, szűzies, ártatlan és rossztól mentes. De az Ige testté lett akkor, amidőn a bűnös ember a természet és a társadalmi élet körében már hatalmasan felfejlődött és alkalmas volt a megváltás szellemének befogadására és a Megváltó Ige céljainak megvalósítására.

Az Ige eljött, hogy az új teremtmény és új ember az élet színpadára léphessen. Az istenek és mithológiák világa is az emberi lélek belső vágyát jelző az isteni felé. A testté vált Ige e világ

beteljesítője. Sem Buddha, sem Laotse szelleme, sem Zeusz, sem Jupiter lelki-sége nem az új ember és az új világ felépítője.

Az Ige hozta meg a jó hírt! Az evangéliumot! Az Ige hozta meg az isteni élet új módszereit. Az Ige emelt ki a természet nyers és ösztönös varázsából a természetfeletti rend csúcsaihoz.

Az ember — mondtuk — két világ osztályrészese. A természet kivirágzása és a természetfeletti szellemiség kezdete. A keleti szellemiség, a görög és a római életszemlélet a természetes ember erőit és képességeit kifejlesztették, de csonka és csökevény maradt anyagi szellemisége. Ime az Ige testté lett és Krisztus közöttünk lakozik, hogy emberi alakban szemünk láttára megélje az új szellemiség életformáját és követésre lelkesítsen. Ez az élet a lélek mélységeinek és természetfeletti erőinek tavaszba szökése. Szertartása Krisztus földi élete. Életet fakasztó forrása az isteni, krisztusi étellel való benső egyesülés. Stílusa örökké: Isten és a felebarát szeretete. Celja pedig a megistenülés. A szent és választott lelkeknek nemes társadalmakká és népek-ké való megszervezése. Az ószövetség-

ben az Úr prófétákkal közölte akaratát. Az új nép, az új ember eszménye oly fenséges és nagy, hogy emberi szózat nem elégséges. Istennek kellett eljőnie. Isteni tekintéllyel kellett fellépnie. Isteni cselekedetekkel kellett magát ajánlania. (Csodák és jövendölések.) És mégis emberi nyelven kellett az isteni gondolatokat eszünkhöz és szívünkhöz közelebb hoznia. Sőt minden kétely megdöntésére életét kellett feláldoznia. Eddig a földi élet volt a legjobb jó. Ezentúl a földi élet csak kapu egy magasabb élethez. Eddig a földi élet volt a legfőbb kincsünk! Utána jött a reménytelen élet az árnyak birodalmában, ahol Achilles, épúgy mint Sámuel próféta a zordon halál hatalma alatt nyögnek. Az Ige halálával legyőzte a halál uralmát és a földi élet után az isteni és szellemi élet sokkal varázsteljesebb boldogságát nyitotta meg. Ezentúl nemcsak a félistenekké magasztosult hősök jutnak az istenek birodalmába, hanem Isten országa feltáru minden megváltott és kegyelemben tündöklő lélek előtt.

Természetesen e boldogságnak nagy az ára. De Krisztus is csak ezen az áron nyerte azt el. Aki a földi életét

szereti, elveszti az égit. „Azért keressétek az Isten országát, a többi mind megadatik nektek. — Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, de lelkének kárát vallja. — Kövessetek tehát engemet! — Kiki vegye föl keresztjét és kövessen engem!” Az Isten országának útja nem tágas. Sőt nagyon is szűk. Arannyal és kincsekkel megrakodva nem jutunk be oda. Mert „könnyebben jut át a teve a tű fokán, mint a gazdag a mennyországba. — Ahol az ember kincse, ott a szíve is.” Ha kincsed a földön gyűjtöd, az eget elhanyagolod és nem is jutsz oda.

Az égi ember életszemlélete egészen új. Tudománya megdöbbenően igaz és friss. Olyan alapelveken épül föl, amelyeket eddig senki sem ismert és nem mondott ki. Pl. „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte.” „Isten a mi Atyánk.” — „Isten a mi gondviselőnk.” Szeressétek Istent és szeressétek egymást. Sőt szeressétek ellenségeiteket. „Tartsatok bűnbánatot, mert itt az Isten országa.”

Igen, itt az Isten országa! Nem Augustusé, nem Heródesé, hanem Istené. Ezt az országot fel kell építeni. Királya a Krisztus. Az élő Krisztus. Mert

Krisztus testi halála után is közöttünk él. „Mert én élek.” — „És veletek vagyok a világ végéig!”

Ennek az országnak törvénykönyve a Szentírás. Neveléstudománya Krisztus élete. Erőforrása a kegyelem eszközei, illetőleg az Istenből élő ember és az emberben élő Isten. Ebben az országban él az új ember, az új teremtmény. Ez az ország a szentek országa. Krisztus népe!

Minden kegyelem föltétele pedig a hit! „Hit nélkül lehetetlen Isten előtt kedvesnek lenni.” Isten egyszülött fiát adta értünk, s „aki hisz, az üdvözl. Aki nem hisz, elkárhozik.” A hit az alapja a természetfölötti lelkiségnek; az Isten és az ember közötti belső életkapcsolatoknak. Minden szent emberi törekvésnek.

Az „Ige közöttünk lakozék.” Krisztus az Ige. Isten örök Igéje. A Szentléleknek az Atyával közös forrása. Mert az Ige az Atyától, a Lélek pedig az Atyától és az Igétől származik. A három egy végtelen és íme ez az egész végtelen istenség összefogott az ember fel-emelésére és megszentelésére, mikor Krisztusban az Ige testté lön.

Az Ige előttünk és közöttünk élt és

él most és mindörökké. Országot is alapított és országának ma is a Királya. A Krisztus király országában és országa fényén dolgoznak a szentek, az új teremtmények, az új emberek.

Az élő Krisztusban mindannyian egy országot és egy testet alkotunk. Életfeladatunk: élni az élő Krisztussal az örök életért.

II.

Isten országa.

Miért jelent meg az Isten fia? „Hogy az ördög műveit lerontsa,” mondja Szt. János (3, 8.). Azért jött el az Üdvözítő, hogy Isten országát felépítse és Ő legyen annak királya! Így él Ő közöttünk!

Isten országa! Hol van Isten országa? Kívülünk és bennünk. Kívülünk az Anyaszentegyház Isten országa. Bennünk a tiszta, krisztusi lélek az Isten országa. Így él Ő közöttünk!

Isten országa az Anyaszentegyház! Tehát mindazok, akik az élő Krisztus hitét vallják s egy közös fő, Krisztus, illetőleg helyettese, a pápa vezetése mellett élnek. Ő így a mi élő fejünk!

Az Egyházban élnek jók és rosszak s amíg csak az emberiség él, a jók és a rosszak együtt munkálkodnak. A világ végén azonban a Bíró a jókat kiválasztja és a rosszakat elveti.

Az Egyház méltó tagjai csak a jók. Krisztus gondolata szerint azok, akik-

ben az élő Krisztus él és akik az élő Krisztusban élnek. Akik szeretik Istent és akiket úgy szeret Isten, hogy kegyelmét kiárasztja a lelkükre. Ezt a boldogságot minden jó és igaz lélek élvezheti és érezheti. Mert aki megtartja parancsait, az „Öbenne marad és Ő bennünk marad.” Ezt „a Lélektől” tudjuk meg, melyet nekünk adott. Szent János később így fejezi ki magát: „Aból ismerjük meg, hogy Benne lakunk és Ő mibennünk, hogy az Ő Lelkéből adott nekünk.” S mi a Lélek jelenlétének bizonyossága? „Igazságosság, öröm és béke,” amely végtelen boldogságot áraszt a lelékre.

Csoda-e, ha Szent Pál a leggyengédebb szavakkal jellemzi Isten országának tagjait? Az igaz; hívő; új ember; új teremtmény; lelki ember; Isten szántóföldje; Isten munkatársa; Isten építménye; Isten hajléka; Isten temploma; Isten házanépe; Krisztus tagjainak egyike. De leggyakrabban csak „testvéreinek” nevezi a „szenteket.” Igen, Isten országának tagjai szentek és testvérek.

Minden jelzőnek igen mély az értelme. Minden jelző egy új világ hirdetője. Ha képzeletem szárnyán a távoli

mult szellemében élem le magamat és lelkemben felidézem a már letűnt birodalmak berendezését, alkotmányát, társadalmi és politikai viszonyait, érzem, hogy e szavak robbanó és robbantó erők. Ha elgondolom a görög-római világ életérzését, világszemléletét, bölcséletét és tudományát, megértem, hogy ezek az igék új életérzés, új világszemlélet, új bölcsélet és új tudomány lendítő erői. Új ég és új föld fakadt nyomukban. Isten és a természet új szint, új tartalmat nyernek. Új boldogságot, új életcélt hirdetnek. Megváltozik a felfogásunk az élet értelméről, értékéről és céljáról is. Új fényben ragyog föl lelkünkben Isten eszméje és fönsége is.

Szent Pál Krisztus megjelenését, tanítását, megváltói működését „Isten titkának” nevezi. Ez a titok „a századoktól és nemzedékektől el volt rejtve,” most pedig Isten kijelentette az ő szenteinek. Isten meg akarta ismertetni a szentek révén a pogányokkal is e „dicsőséges titok gazdagságát,” mely Krisztusban rejlik, aki a dicsőség reménye.” Krisztus tanít meg minden bölcsességre; ő tesz minden embert tökéletessé. „Ezért harcolok én (Szt. Pál)

az ő erejével, amely bennem hatalmasan működik.”

Ugyanerről a titokról énekel Szt. Pál az efezusiakhoz írt levelében is és lángolón hirdeti, hogy „Isten örök végzése szerint a pogányok is az evangélium részesei és a megváltás élvezői.” Adja meg tehát nektek, hogy az Ő Lelkének erejével a belső emberre nézve megerősödjete, hogy Krisztus lakozzék a hit által szívetekben; hogy belégyökeredzve és megalapozva a szeretetben minden szentekkel együtt fölfoghassátok, mekkora Krisztus szeretetének szélessége és hosszúsága, magassága és mélysége és hogy megértve Krisztusnak minden tudást fölülmúló szeretetét, Isten egész teljességével beteljete.”

Isten titka, Krisztus titka az egész emberiség újjászületése, megjavítása és átalakítása. Isten országa az egész világra kiterjed. Minden népet felölel. Minden szellemet megújít. A régi istenek, a régi remények helyére új Isten és új reménység lép. Az országok régi alkotmányai összeomlanak és új állami berendezések keletkeznek. Mert Krisztus hite, ha kiteljesedik, megújítja az egész föld és élet képét.

Szent Pál különbséget tesz Krisztus

tanainak alapelemei és magasabb eszméi között. Az elsők a bevezető tanok, az utóbbiak a befejezők. És melyek az alapelvek? „Az Istenben való hit; a holt cselekedetekből való megtérés, a szentség, a kézföltétel, a holtak föltámadása és az örök ítélet.” Valóban e tanok isteni és krisztusi titkok. Aki ezeket a tanokat befogadja, új életformákat alkot magának. Akik ezeket az alapelveket vallják, azok Krisztus országának tanítványai. Ezek után jönnek a többi Krisztusi tanok.

És képzeljük el most a régi zsidót; vagy a görög és római embert. Mily roppant nehéz és mily teljesen új igazságok ezek nekik! Mintha egy egészen más világ szólalna meg bennük. És ez így is van! A földi ember süket és vak ezen igékkel szemben. És amint azt mondani szoktuk, megáll az esze, ha e tanokat hallja. Hit, kegyelem, bünbánat, szentségek, föltámadás és ítélet csak az égi ember szívéhez szólnak. Ahhoz, aki hallja az élő Krisztust; látja az ő életét; tanuja a ő csodáinak. Sőt halálának és föltámadásának. Az az ember eszmél ezen igazságok értékére, akinek lelkében a Lélek honol; akire kiárad a

kegyelem és akiben Isten szakadatlanul működik.

Isten országa azért Isten országa, mert Isten Igéje és Lelke él benne. Isten országa addig áll fenn, ameddig Krisztus szíve-vére lüktet az Anyaszentegyházban és az Ő Lelke lebeg az emberi ész és az emberi lélek fölött. „Nálam nélkül semmit sem tehettek. A lélek, akit én küldök, megtanít benneteket mindenre.” Egy fönséges és tág világgépet nyújt e kijelentés. Felszabadulunk az ördög rabságából és egy új szellemiség élvezői leszünk, ha Isten országa bennünk kiépül és Isten országa kívülről minket átkarol.

Vajha e szavak tavaszi üdeséggel és friss erővel hatnának lelkünkre. Vajha felfognók ez ígéretek mélységét és magasságát! Akkor valóban felforrna a vértünk és új látomások tárulnának föl lelkünkben és új életelhatározások szívünkben.

Igen, mi Isten országában élünk. De sajnos ezek a szavak már lelkünkben megfakultak és erőteljes lendülettel már nem töltenek el. Pedig ép ma szükséges, hogy e szavak, mint csillagok ragyogjanak lelkünkben. Hiszen a sátán épp ma a legerősebb rohammal tör Is-

ten országa ellen. Úgy érezzük, hogy az antikrisztus ideje megérkezett, mert oly bámulatos kitartással perzseli a lelkeket és rontja a szíveket. Akárhová nézünk, Krisztus szenvedő egyházát sirathatjuk. Ahol pedig nincs üldözés, ott meg a közömbösség vagy a vallástalanság terebélyesedik el.

Hol fénylenek a világosság fiai? Hol ragyog Isten országa? Zord időket élünk és sötét felhők sötétsége terpeszkedik a lelkeken. Eljön-e az idő, amikor a keresztények újra föleszmélnek és fényleni fognak, mint az angyalok?

Reménységünk az élő, az elevenítő és Lelkét sugárzó Krisztus! Lehetetlen, hogy a pokol kapui Isten országán erőt vesznek. „Krisztus él ma, holnap és mindig.” Az Ő isteni ereje végtelen és teremtő erő. „Jézus Krisztus ugyanaz tegnap és ma, ugyanaz lesz mindörökké. Különféle és idegen tanításokkal ne hagyjátok magatokat elcsábítani.” Maradjunk hűek hozzá! A világháború előtt sok tévedés homályosította el az emberek esztét. De azok a téves tanok ma idejüket múlták, és Krisztus világossága a háború után a régi fényvel ragyogott. Az idő igazolta Krisztust. Sajnos a népek mégis hitetlenek.

Jöjj el Úr Jézus! Jöjj közénk és élj közöttünk és bennünk. A te igazságod nem csorbult el s ha a sátán vihara elvonul, Te ragyogsz föl újból lelkünk égén.

Toborzás Isten országába.

Krisztus él és hívó szava folyton hangzik: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradtak és terhelve vagytok és én meggyógyítlak titeket.” Az ő mézes ajkáról szüntelen hallod az édes szót: „Keressétek az Isten országát!” Az ő szent Szíve egyet óhajt: „Fiacskáim, szeressétek egymást!” Az ő országa a szeretet és szentség országa és jutalma „a béke, az öröm és az igazság.” „Akik ezen országba lépnek, szabadok és szabadságszeretők, mert Isten országában „nincs szolga és szabad,” mert mindannyian egyek vagyunk Krisztusban.” Itt csak szentek és nem szentek élnek; de az utóbbiak méltatlan polgárok. Itt „senki se keresse a maga hasznát, hanem a többiekét.” Itt Krisztusban „egy testet alkotunk” és „e testnek egy a lelke, a Szentlélek.” „Itt nincs első és utolsó.” Hiszen Jézus Krisztus érzése lüktet bennünk, aki istenségét szinte levetkőz-

te és „szolgai alakot öltve hasonlóvá vált az emberekhez.” „Megalázta magát és engedelmes volt mindhalálig, még pedig a keresztt haláláig. Miért Isten fel is magasztalta őt és olyan nevet adott neki, amely minden név fölött van, hogy az ő nevére minden térd meghajoljon, a mennyieieké, a földieké és a földalatiaké és minden nyelv megvallja, hogy az Úr Jézus Krisztus az Atya Istennek dicsőségében van.”

Ebben az országban az élet igéi folyton zengenek és lelkesítenek. Föl tehát!

Ebben az országban a polgárok nem a kincs, a hír és dicsőség után lelkesednek. Nem ezek a szív vágyai és elvesztői. Mindez számunkra nem a feltétlen értékes jó! Egyedüli vágyunk „az Úr Jézus mindent fölülmúló ismerete, ami miatt az Apostollal együtt mindenről lemondunk és mindent szemétnek tekintünk.”

Csodálkozol ezen a kijelentésen? Ne feledd el, hogy Isten országa, bár a földön terül el, de az Égbe vezet. Amíg testben élünk, úgy intézkedünk, hogy a szellemek birodalmába jussunk.

Az apostol palástjába kapaszkodunk és vele futunk. „Futok utána, hogy valamiképp megfoghassam, amint engemet

is fog Jézus Krisztus.” Sietek a kitűzött célhoz, a Krisztus által felülről kitűzött isteni hivatás jutalmához. Így gondolkodunk mindannyian, akik tökéletesek vagyunk. „A mi hazánk ugyanis a mennyekben van, ahova az Üdvözítőt is várjuk, a mi Urunk Jézus Krisztust, aki majd átalakítja a mi gyarló testünket és hasonlóvá teszi az ő megdicsőült testéhez. (Szent Pál, Filipp. I. 3, 21.)

„Boldog az, aki ez országba tartozik és adjon hálát az Atyának, aki méltóvá tett arra, hogy részünk legyen a szentek sorsában, a világosságban és kiragadott bennünket és áthelyezett a szeretett fiának országába.” (Szent Pál Kol. 1.)

Mi ennek az országnak tagjai vagyunk! Mi Krisztus zászlaja alatt élünk!

Sajnos ez a zászló és ez az ország kezdettől sokak szemében botrány. A földi ember bőszerűen néz erre az országra. Az ő hite nem a mi hitünk. Az ő fejedelme nem a mi fejedelmünk. Ő annak a zászlóját követi, aki Krisztust is így csábította: „Neked adom a föld minden kincseit, ha leborulva imádsz engem!”

A két zászló szemben áll egymással. A gyűlölet küzd a szeretet ellen. A küz-

delem oly régi, amily régi Krisztus országa. A sátán erőit a századok történetében folyton megérzed. S az ördög erőfeszítése sohasem volt oly hatalmas, mint napjainkban. De ez a túlzott gonoszság ellentámadást ébreszt. Nem csak Krisztus hívei feszítik meg erejüket, de azok is, akik Krisztus országán kívül élnek ugyan, de borzalommal szemlélik a sátán véres forradalmait.

A mi fülünkben cseng az Üdvözítő ígérete: „Ne féljeteK, én meggyőztem a világot.” S mi küzdünk és szenvedünk és hordjuk Krisztus keresztjét. A kereszténység még soha úgy nem szervekedett, a pápák még soha úgy fel nem emelték szavukat, mint XI. Pius; de Krisztus keresztjének ellenségei is lángoló és pusztító erővel küzdenek. És azt sem tudjuk, kik ellen kell inkább küzdenünk: a látszólag barátaink ellen, vagy nyílt ellenségeink ellen. Mert manap a kereszt sokféle! Horogkereszt, nyilaskereszt, kék kereszt, de ezek a kereszték derékbatört kereszték, meggyalázott kereszték és nem egyenes, eget és földet összekötő kereszték. Ezek a kereszték politikai jelvények és nem az üdvösségnek zálogai. A gyűlöletnek úszítói és nem a lelki béke for-

rásai. Ezen álkeresztekről nem Krisztus szent vére csorog a földre, hanem a sárkányok fajzatának a vére.

„Ó szent Kereszt áldott fája, drága a te gyümölcsöd,” énekeljük áhitattal. Azokról a másfajta keresztekről csak mint átokfákról emlékezhetünk.

Mi a Szent Kereszt tövében összegyűlünk és hívjuk az embereket és az özszes népeket! Hívjuk az Üdvösség birodalmába. Mi Krisztus országának tagjai és harsonásai, tiszta élettal, feddhetetlen szellemiséggel, lelkes tevékenységgel hívunk és vonzunk mindenkit a kereszt alá.

Fülünkben zeng az Apostol intelme, amely főleg napjainkban igen talpraesett. „Vetközzetek ki a régi emberből, cselekedeteivel együtt és öltözzetek amaz újba..., ahol nincs pogány és zsidó, barbár és szittyá, szolga és szabad, hanem minden és mindenben Krisztus.”

„Öltsétek magatokra, mint Istennek választottjai, szentjei és szerettei, az irgalmasságnak indulatait, a kegyességet, alázatosságot, szerénységet, béketűrést. Viseljétek el egymást és bocsássatok meg egymásnak... Mindenekfölött pedig legyen szeretetetek, amely a tökéle-

tességnék a köteléke. Krisztus igéje la-
kozzék közöttetek, hogy egymást böl-
cességben oktassátok.”

Isten országa a béke, az öröm és az
igazság országa. Amily szépek, világi-
tók és vigasztalók e szavak, ép oly el-
lentétben állanak a világ szellemével.
De Krisztus szelleme más mint a világ
szelleme. A nyolc boldogság ígéretei
nem a világ reményei. A kereszt nem
bokrétás pálca. Az én országom nem e
világból való. És Krisztus mégis ugyan-
az tegnap és ma és ugyanaz lesz mind-
örökké. Tehát: „Különféle és idegen ta-
nítással ne hagyjátok magatokat elcsá-
bítani... — Mert nincs itt maradandó
városunk, hanem a jövődöt keressük.”
Ezt vallja Szt. Pál a zsidókhöz írt leve-
lében és tüzes lélekkel hozzáteszi: „A
békesség Istene pedig, ki a juhoknak
nagy pásztorát, a mi Urunk Jézus Krisz-
tust kihozta a halálból, az örök szövet-
ség vére által tegyen benneteket kész-
ségesekké minden jóra, hogy az ő aka-
ratát cselekedjük csak azt művelvén,
ami előtte kedves, Jézus Krisztus által,
kinek dicsőség legyen mindörökké.
Amen.”

Krisztus vezérgondolatai tehát ma is
ugyanazok. Krisztus szelleme hajthatat-

lan, de világos. Aki őt szereti, tudja, mit kell cselekednie. Ha az egész világ fenekestül felfordul; ha átalakul szelleme, hite, bölcsellete, tudománya, társadalmi berendezése és minden elmerül az istentelenség, a bolsevizmus, a jazzgyönyörűségek, a divatőrültségek, az erkölcstelenségek tengerében, Krisztus tana ugyanaz marad!

Krisztus ma is ugyanazt követeli és ugyanazt ígéri, amit a földön követelt. Követeli, hogy „lélek szerint járjunk és a test kívánságait megtagadjuk. Mert a test a lélek ellen vágyódik, a lélek pedig a test ellen. Ezek ugyanis ellenkeznek egymással.” Ha tehát lélekben élünk, lélek szerint járunk is. Mert mi „szellemek” vagyunk!

Krisztus programja tehát világos és szabatos. Vagy, vagy! Két úrnak nem lehet szolgálnunk. Isten országának sorsa a jellemektől függ! Sok a gyöngé jellemű, de mindig akad erős jellemű is! Ők az élet sava! Ők a hegyre helyezett világosság! Ők az élet kovásza! És bármily széles a bűn országútja, mindig támadnak „szent és szeplőtelen” lelkek, akik Krisztust szeretik és követik. Ezeknek lelkében él a hit, kigyúl az életszentség boldogsága; műkö-

dik a kegyelem. Ők Krisztus hősei és követői. Bennük Krisztus él és megdicsőül. Óh, akik ilyenek vagytok, kövesétek Őt! Lépjete be országába! Toborozzatok neki híveket!

A hit zászlója alatt.

Nagy a különbség hit és hit között. A gyermek hisz anyja szavának, a tanítvány a szenteknek, a mester a még nagyobb lángelmének! Ez a hit!

Az ember hisz a szemének, fülének, orrának, szóval érzékeinek. Meggyőződése, hogy érzékei igazak, törvényei alkalmasak a külső világot megragadni és összefoglalni. Ez is hit!

Az ember hisz lelkének és eszének. Az emberi lélek nem valami külön a természetben. A gondolkodó lélek szervezete és belső rátermettsége olyan, hogy mindennel összhangzatba, egyelértésbe jut. S ez a megismerés is hit.

Az ember hiszi azt is, hogy az ő testisége is a természet birodalmába tartozik. Igaza van Szent Tamásnak és mindazoknak, akik tanítják, hogy az ember a természet csúcsa és kivirágzása. Más szóval szép gondolat, hogy az ember az egész világot a fejében hor-

dozza, mert a természet egész fejlődés-története belevésődött testi szervezete-be és agyvelejébe. Akinek teste belülről tökéletesebb és lelke a belülről föllángoló ösztönzésekre figyelmesebb, abban időről-időre sejtések derengenek, az igazság első halvány fényei, amelyekből az értelem a színigazságot lepárolja. De a józan ész is, mondja tovább Szent Tamás, az isteni értelem képmása. Ez is hit! Franklin, Dalton, Edison, Marconi mélyebb értelme pedig rárimel arra az értelemre, amely a világot minden porcikájában elrendezte. Tehát Istennek hiszek, mikor hiszek eszem alkotó villanásainak és azokat teljes öntudatra hozom és vallom.

Végül hiszek akkor is, amidőn a lelkem legmélyéről fellángoló fényeknek hiszek és e fényekben a világalkotó és a világot fenntartó Ige igazságaira eszmélek. Ő bennünk is él és működik. Őt lelkünk kicsiszolása, megtisztítása és elmélyítése után megélhetjük. De meg kell előbb találnunk a szellemünkön átvillanó fényt, megfigyelni, megérezni és fölfedezni. Akár a primitív népek hitét vizsgálom, akár az emberiség legkiválóbb szellemeinek istenhittét elemezem, mindenütt és mindig fel-

fedezném ezt a szellemünkön átvilágító kegyelmet és sugallatát csodálom. Az emberi szellem a tiszta szellemek honába is tartozik, ahol Istent a szellemek színről-színre látják. Testi ruhánkban a földön ez még lehetetlen. De amint a villany fénybe villantja a szén- vagy platinaszálat, úgy fényesednek föl elménk idegszálaiban is Isten indításai. S a szellem ezekre a fényekre hittel felel. A hit tehát a földön olyan látószerv, amely „a láthatatlant” szemléli. És mi, Krisztus hívei, a földön, „nem azt nézzük, ami látható, hanem ami láthatatlan.” Mert ami látható, az ideigvaló, ami pedig nem látható, az örökkévaló. (Szent Pál, Kor. II. 4, 18.)

Az embert alaptermészete képesíti az isteni dolgok meglátására. Szellemünk természetes ereje is megragadja Istent, ha a szellem szent és tiszta. Azért mondja Szent Pál: „Aki Istenhez közeledik, annak hinnie kell, hogy Isten létezik és megjutalmazza azokat, akik őt keresik.” Másrészt csak az közeledik Istenhez, akit Isten magához húz.” Mert aki a lelket teremtette, az a lelket belülről irányítja. S ha a lélek enged a vonzásnak, akkor hisz is az Is-

tenben. „Csak az jön hozzám, mondja Krisztus, akit Atyám húz.”

A természeti népek hite is Isten húzásából származik és azért mindannyian hisznek is Istenben. De az istenségnek nagyobb céljai is vannak az emberrel és ezeknek a céloknak is az ember úgy engedelmeskedik, mint a természeti törvényeknek.

Aki végül Isten országának tagja, abban Krisztus lelke fokozottabb módon működik. Aki Krisztust szereti, az az Istent is szereti és abban együtt lakozik az Atya, a Fiú és a Szentlélek is. Az ilyen a szeretet hatalmával és erejével is ragaszkodik az istenséghez és az istenség hozzá. Az Úr Jézus egészen gyöngéd szavakkal fejezi ki ezt a belső kapcsolatot közte és a lélek között. Gondoljunk csak a szőlőtő és a szőlővessző hasonlatára. Ő a szőlőtő, mi meg a vesszők vagyunk. Amint a szőlővessző csak akkor hoz gyümölcsöt, ha a tövön marad; éppúgy mi is csak az ő erőforrásából táplálkozva termünk jó gyümölcsöt. Szent Pál (II. 13, 5.) a korinthusiakhoz így ír; „Tegyétek próbára önmagatokat, vajjon a hitben vagytok-e? Vizsgáljátok meg tenmagatokat! Nem ismeritek-e jól önmagatok-

ban, hogy Krisztus Jézus bennetek él?” Igen, Krisztus bennünk él; lelki próbánk is ezt bizonyítja. De ha a próba nem ezt bizonyítja, akkor Krisztus nincs bennünk, mert a hit sincs meg szívünkben!

Krisztus él és éltet. Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek. De vele mindent megtehetünk. Sőt még többet is tesz érettünk. Ő az apostol szavai szerint másképp is megerősít. Szíveinkbe adja „a Lélek zálogát” is. És az az ajándék, mint maga Isten „emésztő tűz”, amely bennünk működik, lángol és lángra gyújt.

Főleg napjainkban működik az élő Krisztus és erősíti a mi hitünket. Nekünk súgja fülünkbe az Apostol is: „Kelj fel, aki alszol és támadj föl a halálból és megvilágosít téged Krisztus.” Az Üdvözítő annak a lelkében fénylik, aki vágyódik utána. S mennél epedőbb lélekkel sóvárgunk kegyelemteljes szelleme után, annál több erővel, étellel és lelki mélységgel ajándékoz meg bennünket. Igen!

Erővel! Ő a mi erőforrásunk. Ő a mi életbátorságunk, életlendületünk csengő kútja. A kút annál bővebbvizű, mennél többet merítik. Az Úr Jézus annál bő-

vebbkezű és annál elevenebb erő, mennél mélyebb, tisztább és szentebb vágygal merülünk el végtelen jóságába és szívébe!

Élettel tölt el. Az igaz hitből él! S a hit az igaz életből nő. Az igaz élet hittel simul az Éltető és Életadó szívéhez, aki viszont élettel és életkiáradással ajándékozik meg. Csak az él igazán, aki ilyen hitből él. Minden szép, jó és igaz a hitből fakad. Csak a hívő művész emelkedik fel a legfelségesebb szépségéig. Csak a hívő szív árad ki a legmagasztosabb erényekben. És csak a hívő tudós győzi le a legragyogóbb akadályokat.

Akinek lelke hitből él, az mindig jókedvű. Az nem ismer lehetetlent. Az győz a testi és a lelki gyengeségen éppúgy, mint a fizikai természet ellenállásán. A hit a mártírok és a szentek erőforrása. A hit győzte le a levegőt, a tengert, a hegyeket és a föld mélységeit. A hit lüktet a sportemberek izmaiban is.

Ha hited erős, elmozdítod a hegyeket.
Aki Krisztusban él, az hitből él. Az élő Krisztus élettel és erővel vértetzi föl és hatalmas, mint a hős!

A hit végül lelki mélységeket fa-

kaszt. Mennél hívőbb a hit, annál mélyebb a lélek. Mennél mélyebb a lélek, annál csodálatosabb igazságok, erények és szépségek sarjadzanak a lélekből. A szentek lélektana a hitből fakadó élet lélektana. Mély lélek! Mily varázsos szó ez napjainkban! Hiszen amerre nézel, mindenütt felületesség, közömböség, rosszmájúság és nyegleség vesz körül. Magasabb életfelfogás, nemesebb világszemlélet, tisztább életérzés a hitből, vagyis az Atya, a Fiú és a Lélekkel való benső életkapcsolatból ered. „Élek én, de már nem én, hanem Krisztus él bennem!” Ezek a legragyogóbb hitből fakadó szavak. És eredménye? A nagy, a szent, a bölcs, az apostoli Szent Pál!

Krisztus! Élj mindnyájunkban és nevelj apostolokká bennünket. A mai életnek élethősökre van szüksége! Vajha mi is hősökké keményednénk. Vajha mi is oly eleven hittől égnénk, hogy a „láthatatlanhoz úgy közelednénk, mint-ha látnók!” Vajha a hitünk szeme úgy nyílna ki, hogy látnók is azt, amit hiszünk!

„Tudom, kinek hittem,“

mondja Szent Pál. Miért tudta, kinek hitt? Mert hallotta az Úr Krisztus hangját Damaszkusz előtt. Mert megtérése után megjelent neki az Üdvözítő és társalgott vele a pusztában. S mert ezer veszély között félelmet nem ismert és „úgy ragaszkodott a láthatatlanhoz, mintha látta volna.” *Élt benne a Krisztus!* Élt szárazon és vizen; Jeruzsálemben és Rómában. Hidegben és melegben. Érezte mindenütt az Úr jelenlétét, buzdítását, erejét. Védő és oltalmazó kezét örömben és búban. Lelke felángolásában és levertségében. Szent Pál is ember volt és hangulatai változtak. Elragadtatással harsonázta: „Ki választhat el Krisztus szeretetétől? Éhség és szenvedés?” Majd lelkét lehangolja a bánat és elsírja: „Óhajtok már meghalni és Krisztussal élni!” A scio cui credidi zengő szívébe is emberi gyengeségek csúsznak.

Bárcsak én is elmondhatnám már: tudom, kinek hittem! Bárcsak az élő Krisztust én is oly lázasan, elevenítően és felhangolóan *megélhetném*, mint Szt. Pál. Ezt mondom én; ezt vallod te; és ezt hajtogatják millióan!

Az élmény bizony nagy bizonyosságot nyújt. Érzékeim: szemeim, füleim, orrom, szám és tapintó szerveim, egész közérzésem kívánják megragadni, észlelni, érezni az Urat. Oh boldog vágyódás! Oh égő szeretet! Oh lángoló lelkesedés! De tudjátok-e, hogy Krisztus nemcsak dús lelki gyönyörűséget nyújt, hanem keserű szenvedésekkel is sujt? „Mert akit az Úr szeret, azt megsanyargatja és megfenyíti minden fiát, akit magához fogad.” És hozzá teszi: „Maradjatok állhatatosak a fenyítésben.” Látod, testvér! Az Úr nemcsak napsugárral trónol a lélekben, hanem sokszor ostorral és zordon viharral. Tudnád-e az Urat egy egész élet szenvedései közben is úgy megérezni, megélni, megismerni és dicsérni, mint a kegyelemteljes napok boldog villanásaiban? Tudnád-e Mexikóban, a vörös Oroszországban és Spanyolhonban úgy érezni az Üdvözítő jóságát, szeretetét, mint itthon, ha kérésed teljesül?

Mily gyöngé az ember! Mily kétségbeesett, ha Isten áldástszóró napja viharos felhőbe borul! Pedig Szent Pál az eszménye! Szent Pál! mily sokat szenvedtél és csak azért szenvedhettél, mert Krisztussal éreztél. Ha Szent

Pál megélései után vágyódunk, akkor örömmel kell fogadnunk a keserőségeket is. Mert az Úr jelenik meg a fényben és reménytelen éjszakában. Az örömben és a szomorúságban.

Igy volt ez mindig! Aki elevenen hisz, az megéli Krisztust minden körülmények között. Mennyi szomorú hír érkezik ma Németországból, Spanyolországból! Pedig Isten országa mindig szenvedett és mindig hősiezen viselkedett. Halljad csak, mit mond Szent Pál a zsidókhoz írt levelében a hit nagy hőseiről! „Hitükkel országokat győztek meg; igazságos cselekedeteik betölték az oroszlánok száját. A tűz rohamát eloltották; megmenekedtek a kard élétől; a gyengék erősökké váltak, hőökké edződtek a harcban. Voltak, akiket kínpadra húztak és nem fogadták el a szabadon bocsátást, mert így jobb föltámadást vártak. Ismét mások gúnyt és ostorozást, azonfelül bilincseket és börtönt szenvedtek. Megköveztettek, kettévágattak; kard élén haltak meg. Akikre nem volt méltó a világ.”

Mintha a szegény spanyol hősök szenvedéseit olvasnók. Ők nem jámbor, lélekrendítő élményekben érezték ma-

gukban Krisztust, hanem a kínok hő-
sies elviselésében. Mert Krisztus segít-
sége kell ahhoz, hogy az istentelen ka-
tonák puskacsövei előtt is azt kiáltsák:
Éljen Krisztus Király! Oh szent és is-
teni fájdalom, amely a szívünkbe ho-
zod az élő Krisztus szeretetét, tüzét, lel-
kesedését. Aki megengedi, hogy „bé-
ketúrással igyekezzünk a nekünk kije-
lölt diadalra, föltekintvén a hitnek szer-
zőjére és bevégezőjére, Jézusra, aki az
elébe tárt öröm helyett szintén elszen-
vedte a keresztet, nem törődve a gyalá-
zattal és most Isten trónjának jobbján
ül.” Ha az élő Krisztust érezni, meg-
élni, ha őt lelki szemekkel látni és
füleinkkel hallani akarjuk, akkor előbb
hitünknek úgy ki kell élesednie, elfi-
nomulnia, lángolnia, hogy Szent Teréz-
zel mondhassuk: szenvedni vagy meg-
halni. Akkor hitünknek oly benső erő-
vel kell eltelnie és oly sziklákatrepsz-
tő feszültséggel kell magában összp-
ontosulnia, hogy minden akadályt felrob-
bantson és elpusztítson. Ha ilyen a hi-
tünk, akkor igazán érezzük az élő, az
erősítő Krisztust. És akkor édes az en-
gedelmeskedés „a lelkek Atyjának,”
mert „részesülünk az ő szentségében”
és igyekszünk „az életszentségre, amely

nélkül senki Istent nem láthatja.” Sem itt a földön, sem a mennyekben.

Most pedig hivatkozom még korunk két dicső szentjére. Bosco Szent Jánosra és lisieuxi kis Terézre. Milyen egyszerű, eleven, bizalomteljes, odaadó, erős, rendíthetetlen és lángoló hit árad belőlük. Ezt a hitet csak a látó és világító szavakkal játszó, Istent szerető költői lélek tudná igazán a szívünkhöz közelebb hozni. Mi csak érezzük, ha életüket olvassuk, hogy ezek a hitek szépek, eleven lobogó tüzek, olvasztó lángok minden gyöngeséget, rútat és akadályt elemésztő szív kisugárzások. Az élő Krisztus vére, lelke, isteni ereje, szentsége gyulladt ki bennünk. *Él-e* hát Krisztus bennünk? Nézzétek ezeket a testvéreket és higgyetek nekik! Ne legyünk Tamások! Ne vágyódjunk Tamás boldogságára! Ne akarjunk Krisztust látni, hallani, megtapintani. Hisz az érzékek is csalódhatnak. De akarjuk Őt szívünkben érezni, hallani és erejét megélni. Szentek és hívők legyünk és bennünk él majd Krisztus. És biztosan halljuk is szavát! Érezzük majd boldog jelenlétét! És felzeng szívünkben a szó: „Boldog vagy Tamás, mert láttál és hit-tél, de boldogabbak azok, akik nem

láttak és mégis hisznek.” Ha úgy szeretjük Krisztust, mint ahogyan ő szeret bennünket, akkor a hitünk valóság és Krisztus isteni jelenléte bennünk mint kétségtelen bizonyosság, mint közvetlen és boldogító lelki élmény nyilatkozik meg. És megrendíthetetlen meggyőződés keményedik lelkünkben. Krisztus él bennem! Tudom, kinek hiszek!

És hitem oly édes, oly könnyű és oly szent érzésekkel tölt el! Isten fiainak boldogsága, maga az Isten országa virágzik ki lelkünkben. És belőlünk fellángol a meggyőződés : tudom, kinek hiszek.

És akkor nyílik ki csak lelkem szeme és villanó fényben ragyognak föl a nyolc boldogság ígéretei. Az égi ember, a szellemi ember alakot ölt lelkemben. Ez pedig az élő Krisztus műve bennem!

Szentek vagyunk.

Aki hisz, az szent. Akinek a hite erős, eleven, rendíthetetlen, Istenhez tapadó, Öbenne gyökerező, Belőle csörgedező! Az újjászületett, az új ember, új teremtmény, szent és szellemi ember. Abban a régi ember meghalt s a régi

test új sejtekből épült föl; a régi lélek új eszményekből megigazult, megszentült, megistenült. Mert nemcsak az Isten igéje, hanem az Istentől fakasztott hit is hathatós és mélyebbre hatóbb minden kétélű kardnál. „Behatol a léleknek és a szellemnek; az izmoknak és a velőknek eloszlásáig és bírója a szív gondolatainak és szándékainak.” Akiben így működik Krisztus szava és így lángol az ő hite, az már nem testi ember, hanem szellemi; az szent; az Isten fia. A hit fellángolása pillanatában fülébe harsog az Úr szava: „Az én fi-am vagy te; én ma szültelek téged.” Szent és tökéletes; a szentek társaságának tagja vagy.

És pedig kegyelemből! Mert a hit is Isten ajándéka. A hívő lélek is az Ő műve. Az átszellemülés is az ő dicsősége. „Mid van, amit nem nyertél?” De az Úr a saját ajándékait nem nézi, csak azt a szent lelket szemléli, akiben az ő magja megfogamzott, rügyet hajtott és kivirágzott. Csak abban gyönyörködik, hogy a bűnös immár igaz; a sátán gyermeke az Ő fia és Isten országának örököse. S íme az Apostol most már egyre azt súgja fülünkbe: „legyünk békében Istennel a mi Urunk Jézus

Krisztus által.” Hogyan? Jézus Krisztus által? Igen! Mert ő az, aki a hit révén elsegít ahhoz a kegyelemhez, amely osztályrészünk és „dicsekszünk az Isten fiaai dicsőségének a reményében.” Mert Krisztus a kezdet és a vég. Aki mindig közöttünk él és működik és a szentekben az újjászületés és megszentelés nagy művét szakadatlanul folytatja. Az Ő testének tagjai vagyunk! S a mi testünkben Ő a lélek. S a mi szívünkben ő szívbillentyű. Lelket, erőt, életfelfogást, jó szándékot, jó akaratot Ő fakaszt bennünk. Minden percben Ő ad erőt, ihletet és bölcs értelmi látást. De Isten őrizzen a bűntől! Isten őrizzen a lelki haláltól.

Mert a bűn halál! De Uram, hiszen mindig vétkezünk! S az Úr feleli: „Ajánljátok fel magatokat Istennek és tagjaitokat az igazság fegyvereiként Istennek. S a bűn nem fog uralkodni rajtatok, mert a kegyelem alatt álltok!”

De Uram, mit tegyek, hiszen törvényre akadok magamban, hogy amikor jót akarok, a rossz áll a kezemre. A belső ember szerint ugyanis örömet találok Isten törvényében; „de tagjaiban más törvényt látok, amely ellenkezik elmém törvényével és a bűn tör-

vényének rabigájába hajt, amely tagja-
imban van.” Mit tegyek? Mit tegyek.
Felkiáltok: — „Én szerencsétlen em-
ber! Ki szabadít meg a halálnak e tes-
téből?” S a válasz: — Az Isten ke-
gyelme a mi Urunk Jézus Krisztus ál-
tal. — Igen, Jézus Krisztus kegyelme.
Ó óv a bűntől és ment ki a bűnből.

Az ő megváltása örök! Szüntelenül
váltja, menti, feltámasztja a lelkeket.
A halottak feltámasztása örökké tart.
Mert mi végesek, gyengék, törékenyek,
haldoklók vagyunk. Az igaz is hétszer
vétkezik. De Krisztus bennünk él és
mi vele! „És mindazok, akiket az Isten
lelke vezérel, Isten gyermekei.” S a
„Lélek, a Szentlélek, maga tesz bizony-
ságot a mi lelkünknek, hogy Isten
gyermekei vagyunk.” Csak utáljuk a
bűnt!

Krisztus nem hiába halt meg. De
hiába volna az ő keserves halála, ha a
bűnből föl nem támadhatnánk. Mi sem
állatok, sem angyalok nem vagyunk.
Sem az angyalok, sem az állatok nem
vétkeznek. Mi húsba falazott szellemek,
igenis vétkezhetünk, mert sem tökéle-
tes állatok, sem tökéletes szellem nem
vagyunk. Mi gyarló szellemek és bű-
nös állatok vagyunk. Azért süllyedt

Krisztus emberré, hogy az ember istenivé emelkedjék. S azért él közöttünk és bennünk a világ végéig, hogy a megváltás végtelen értéke és eredménye mindenkiben kiteljesüljön. S hogy e nagy megváltó és megszentelő munka eredményes legyen. „A Lélek is segít,” „maga a Lélek könyörög értünk kimondhatatlan fohászokkal.”

És mit kíván tőlünk az Úr? Szeretetet: Igen, csak szeretetet! De hát ki választ el minket Krisztus szeretetétől? Szenvedés vagy szorongatás? Bizonyos vagyok benne, „hogy sem halál sem élet; sem erő, sem magasság el nem választhat minket Isten szeretetétől, amely a mi Urunk Jézus Krisztusban van!” Miért? Mert a mi Urunk Jézus Krisztus bennem e szeretet éltetője, lelkesítője, forrása és támasza. Ő ápolja, növeli és kivirágoztatja szeretetünket. Ő él a mi szeretetünkben. Az élő Krisztus szeret bennünket.

Igy vagyunk mi szentek!

Hit, újjászületés, megszentelés, halálig forró szeretet az élő Krisztus műve bennünk. Ő az áldott gyökér, amely bennünket tart és éltet és megszentel. „Nem mi tartjuk a gyökeret; a gyökér tart minket. — Őtőle és Őáltala és Ő-

benne van minden.” A mi szentségünk is!

S mi a feladatunk? Kitartani! Az Apostol szavai: „ajánljátok fel testeteket élő, szent és Istennek tetsző áldozatul észszerű hódolatotok gyanánt. És ne szabjátok magatokat a világhoz, hanem alakuljatok át és a ti érzéseitekben szüntelen újuljatok meg. S csak azt vizsgáljátok, ami Isten akarata, ami előtte jó, kedves és tökéletes!”

Ez a szent keresztény életfeladata. Szüntelen megújulni érzésben, akarásban és gondolkodásban. De nem a világ mintájára, hanem Krisztus elméjére. S akár élünk, akár halunk, az Uré legyünk. Az ő szentjei között a helyünk!

Ez a Krisztus érzése, akarata bennünk! Nagy kitüntetés, de még nehezebb feladat. De Krisztusban mi nehéz?

Krisztus lelke rajtam.

Az élet folyik, zajlik. A szív lendül és újra elül. A gondolatok születnek és elpihennek. Így folyik a lélek élete!

Hol élünk? Otthon? iskolában? műhelyben? irodában? szántóföldön? erdőben? Az élet érzés, akarás, gondol-

ködás. Dolog, alkotás, kenyérkeresés. Minden perc, minden óra, minden nap lehet öröm és fájdalom forrása! A siker vagy sikertelenség tere. Küzdelem vagy bukás mezőnye. Eszme, lendület és erős akarat hajtanak előre. Kedv, ihlet és fellángolás gyümölcsöznek. De honnan merítse az ember az erőt, kitartást és állhatatosságot? Talán önmagából? Talán a haszon reményéből? Talán a dicsőség vágyából? Ó ezek az indítóokok tényleg hajtóerők. Izgalomkeltők! Biztatók! De minden emberi lendület ellanyhul, minden emberi láz elhalkul. Főleg az égiekben! Főleg Isten országának keresésében. Étel, ital, lakás és ruházat izgatják szemünket, szájunkat, orrunkat és érzékeinket. Látthatók, hallhatók, tapinthatók a javaik. De az égi ember vágyai: igazság, béke és öröm a Szentlélekben, érzékeinkre nem hatnak. Testetlen, anyagtalan és szellemi javak. Növekedni akarok. Növekedni testben, szépülni külső alakban és elfinomulni udvarias magaviseletben nemes törekvés; dicséretet érdemlő fejlődés. Az emberek is megcsodálnak érte. De ha arra vágyol, hogy szereteted legyen tettetés nélkül és egymás iránt tisztelettel, ha hallgatunk

az Apostol szavára: „Ne legyetek lusták a gondosságban, hanem lélekben buzgók és szolgálatkészek az Úrnak. S legyetek a reményben vidámak; a szenvedésben béketűrők, az imádságban állhatatosak” és így is élünk, ki fog rajongani értünk? Hátha még füleinkbe dörghi az apostol: „Áldjátok a ti üldözőiteket. Áldjátok és ne átkozzátok őket. Örvendjete az örvendezőkkel, sírjatek a sírókkal! Legyetek egyetértők! Nem fenhéjázók, hanem leereszkedők! Ne tartsátok magatokat okosoknak! — Ne hagyd magad legyőzteni a gonosztól, hanem jóval győzd le a rosszat!” Ó, az emberek fiai elképedve hallják ez apostoli igéket és elfordulnak. Pedig a szentek ezt az utat követték és ha szentek akarunk lenni, nyomukban kell haladnunk. Ki ad nekünk erre erőt? Az élő Krisztus!

Az élő Krisztus megváltott, megszentelt és munkáját tovább folytatja bennünk. A madár elhagyja fiait, a szülők gyermekeiket, de Krisztus mindig bennünk él és mi benne lélekezünk és az ő élete a mi életünk, és a mi életünk az ő élete. A segítő kegyelem, mint élő víz, fakad az ő szívéből s mint nemes vér kering ereinkben, érzéseinkben és

gondolatainkban. Nála nélkül semmit sem tehetünk, ezt nemcsak mi tudjuk, de ő is tudja és Ő szívesen jön segítségünkre, ha szeretjük Őt! Ó tüzes vér, ó véres tűz, hevítsd, gyujtsd lángra tü-zünk vérét és vérünk tüzeit, hogy Veled mindenre képesek legyünk! Mert a te tüzed szemünkben fény; fülünkbe har-sogó induló; ajkunkon diadalének, karjainkban hódító erő! Tudom, ki vagy te nekem. Ha talán most szeret-lek is, de nem volt az mindig így! Vas-tag és sötét felhő feszült az én hiúságos szemeim előtt úgy, hogy az igazságos-ság napját s az igazság fényét nem mindig láttam. Vak valék és szeret-tem a vakságot és sötétségben mende-géltem. Mert ha bűnbe estem, nem bo-rult-e el a fény szemeim előtt? És ki hozott ki onnan, ahol mint vak, a halál árnyékában tévelyegtem? Te élő Krisz-tus! Te Magad!

Nagy a te irgalmad, Uram!

Mikor nem is kerestelek, te jártál utánam! Mikor nem hívtalak, te hívtál engem! Nevemen szólítottál, felülről lelkembe dördültél; szívem süketségé-be. Legyen világosság! mondottad és lelkemben világosság támadt. Törjön meg a süket csönd, mondottad és fü-

leben szavaid zenéje harsogott. Valóban, te vagy a Krisztus, aki bennünk buzgólkodol. Te vagy a fej, akinek gondolatai elménkben felfényesednek. Te vagy a szív, akinek érzései bennünk lángra gyúlnak.

Jó Krisztus! te hű vagy, de mi mily sokszor hűtelenek! Te fény vagy és mi vak sötétség. S nem fáradsz el. Ismered, hogy az ember hús! „Elkóborló szellem, aki nem tér vissza egyhamar.” S mégis a te fényed belém világít. A te csodálatos és szent fényed! Te gyönyörűséges és minden dicséretet felülmúló isteni fény. Lehet-e e fénynek ellenállani? Nem lehet! Megtöri a hályogot szemünkön és látjuk az ég világosságát; belülről bevilágít lelki szemeinkbe és a fényességéből eredő sugár felvidítja még csontjainkat is.

Hányszor lankadtam el! Hányszor hulltam porba! Hányszor borult reám a bűn és a gyengeség jeges éje! S íme egyszerre csak mit érzek? Miféle tűz az, amely szívemet melengeti? Miféle fény az, mely értelmembe átsugároz? Te vagy élő Krisztus! Te emésztő tűz, amely mindig égsz és soha el nem lánogsz. Te édes tűz, amely akaratomat a jóra hajlítod!

Te olvasztod meg a szív közönyét. Te fénylesz a helyes út felé! Te mozdítasz ki a mozdulatlan lomhaságból. Az égő és élő Krisztus fénye perzseli el szárazságot és merevségemet.

Ez az élő Krisztus maga az örök segítő kegyelem. Nem látom, mégis mellettem áll. Nem hallom és akkor is fülemben dalol. Nem érzem, bár mindig idegeimbe zsong. Miért nem láthatlak? Mert még nem tiszta a szívem! Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent. Ó gyógyíts meg! Ó tisztíts meg engem tisztító erő, hogy egészséges szemmel nézzelek téged, akit csak egészséges szemek láthatnak. Legyek testestül-lelkestül tiszta fény; megszentelt fény; hogy izzón fénylő szemekkel nézhessek be a te fényedbe és a „te világosságodban lássam meg az örök világosságot!” Már itt a földön!

„A lelket ki ne oltsátok!”

A legfönségesebb és legmélyebb ki nyilatkoztatás a Szentháromság. Atya, Fiú és a Szentlélek. A három egy lényeg; egy istenség; egy hatalom; de műveikben három. A Fiú az Atyától. A Szentlélek az Atyától és a Fiútól

származik. Az Atya a Teremtő! A Fiú a Megváltó! A Lélek a megszentelő! Az Atya szüntelen teremt. A Fiú folytonosan megvált. A Szentlélek meg örökké megszentel. Amikor új emberré nemesültünk, a Fiú megváltott és szívünkbe öntötte „a Lélek zálogát,” kinek az Atya létet adott. A Fiú Isten fiává kent föl. A Szentlélek a szabadság szellemével új célok felé ajzott föl. De minden lét ősi fészke az Atya. Mi nem a föld, hanem az Ég gyermekei vagyunk. Nem a mulandóság a hazánk, hanem az örökévalóság. Ha a földi köntösből kiszabadulunk, a Lélek szárnyain a Végtelenbe törünk. A Végtelen felé csak a Lélek emel. (Szt. Pál Kor. II. 5.) Az éjszaka gyermekei a földön csúsznak. A nappal gyermekei, a világosság fiai, az égi fények magasságai felé szárnyalnak. Az Atya, a Fiú és Szentlélek honába!

Tűz tüzel vágyainkban. Láng lángol szíveinkben. Lélek lelkesedik lelkeinkben.

Ó jó Atyám! Te létbe hívtál. Ó édes Jézus! te belőlem új embert alkotál. Ó Lélek, te lelkesítesz, edzesz, szárnyaidra emelsz és az égi magasságok felé lendítesz. Az Atya élő élet

mindenben. A Fiú új élet fakasztója az emberben. A Szentlélek meg a benső fénye és világossága a léleknek. Az Atya a lét forrása. A Fiú az isteni lét eleven vize. A Lélek az isteni természet kivirágoztatója. Az Atya a Fiát adta értünk. A Fiú pedig a Szentlelket sugározta belénk, hogy az Atya és a Fiú művét bennünk kiteljesítse és isteni fiúságra emelje.

Az Atya emberré formált. A Fiú Istentfiává nemesített. A Szentlélek az Isten fiainak lelkét magasztalja föl.

A Szentlélek templomai vagyunk, írja az Apostol. Szívünk oltárán a Szentlélek lángoló eszményképei a lángokat ébresztő erő. A Szentlélek templomai vagyunk! Ő a mi ébresztőnk, tanácsadónk, útmutatónk, erősítőnk, igazságunk. Ő a mi életérzésünk, világnézetünk, életakarásunk, célkitűzésünk jelző fénye.

Ő ad nekünk lelket, lelkesedést, lelkesítést. Tűzünk nemcsak belül pislog, de mint az isteni tűz, kifelé is lángoló emésztő tűz.

Ő minden szent szentségnek végső létere. Őbenne vagyunk szentek, tökéletesek és okosak.

Az Üdvözítő tanított. Az apostolok

figyeltek, tanultak, apostolokká fejlődtek. Lelkük eltelt az új élet igazságával, vezéreszméivel, kegyelmeivel. Sokat megtanultak és sokat elfelejtettek. Sok eszmecsirát, erőlkést nyertek, de ezeknek fel kellett fejlődniök; az erőlkéseknek össze kellett keményedniök; a lelkileg még gyermekeknek meg kellett erősödniök. Az apostolok lelke fölött lebegő Szentlélek mint csodálatos életfejlesztő, életedző erő ragyogott és világított.

Az apostolokat apostolokká a Szentlélek nagykorúsította.

Az eszmecsirák bennük erős, vallásos igazságokká lombosodtak. Az igazságok Krisztus tudományává keményedtek. Krisztus tudománya világnézetté és isteni bölcseséggé virágzott ki.

Az erőhatások izmos érzésekké, szent akaratelhatározássá összpontosultak és az apostoli élet dinamikájává acélozódtak. Tudósok és mártírok az apostolok. A Szentlélek a nyelvük és a Szentlélek az akaratuk.

A Szentlélek fényénél megismerték Krisztus örök igazságát és Isten elrejtett bölcsességét. Rájöttek, hogy földi bölcsesség hiúság; a kereszt tana ellenben isteni erő. A világi bölcsesség nem

emelt föl Istenhez, a keresztt ellenben Istent lehozta az emberhez. A papírosbölcse ség nem ismerte meg az örök életet. A hiú bölcse ség lealjasította, de a keresztt ereje felmagasztalta. Az emberi bölcse ség emberi ékesszólással rábeszél, a keresztt tövéből ellenben erő, lélek és isteni fény lángol föl.

Ezért küldte el az Úr Jézus a Szentlelket, hogy megtanítsa Istennek titkos és eddig rejtett bölcse ségére. Közölje velünk azt a boldogságot, amelyet szem nem látott; fül nem hallott s amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik. Sőt közölje velünk még Isten mélyse ges titkait is! Mert nekünk Isten titkait is ismernünk kell, de „senki sem ismeri azt, ami az Istené, csak az Isten Lelke.” „Mi pedig nem a világ lelkét nyertük, hanem azt a Lelket, amely Istentől ered.” És midőn mi Isten bölcse ségét megismerjük és tanítjuk, „nem az emberi bölcse ség betanult szavaival élünk, hanem a lélek tanítása szerint beszélünk és a lelkieket lelkiekkel magyarázzuk.” És mi képesít bennünket erre a nagy feladatra? Talán érzéki természetünk? Ó „az érzéki ember — írja az Apostol — nem fogja föl, ami Isten Lelkétől származik, mert az bal-

gaság neki és nem képes azt megérteni.” „A lelki ember azonban mindent helyesen ítél. Mert mi Krisztus értelmével bírunk.”

Csodálatos következtetés! A Lélek fénye felfényesíti értelmünket és e fényben megismerjük az ember eredetét, bűnös állapotát, a megváltást, a megszentelést és az örök életet. Átviláglik elménken Isten titkainak egész birodalma. Lehámlik rólunk az érzéki ember és szellemi lényiségekké szépülünk. De a Lélek mind e fényét a mi fényünk csak azért tükrözi vissza, mert Krisztus él a mi értelmünkben. Sőt „mi Krisztus értelmével bírunk.”

Ó jó Jézus, köszönöm, hogy lelkemben e csodás igazság kigyúlt. Csak neked köszönhetem, hogy immár értem és egyre jobban fölfogom, hogy minden igazságot csak azért értek meg, mert a te értelmed végtelen fénye gyullad ki az én szerény eszemben. Te bennem vagy! S íme, főleg értelmemben és szívemben lakozol. Most te vagy értelmemben az a világosság, amelynek világosságában minden isteni igazság bennem is felvilágosodik. Te élsz a szívemben, amikor ezen szent és örök igazságok után epedek és sóvárgok.

Igy élsz bennem, jó Jézus! Így fénylesz és világítasz bennem, amíg én Benned és Neked élek. De ha elfordulok tőled, elhalványodik az isteni fényed. S ha elhagylak, kialszik a fényed és elhagy a Lélek. Szörnyű szerencsétlenség! Hisz ez visszaesés a szellemiségből az érzékiségbe; a lélekből a testbe; az égből a földre; az igazság köréből a tévedésbe; az életből a halálba. Mert Krisztus értelme nincs többé bennem!

„A lelket ki ne oltsátok” s a lélek kialudt. A halál árnyéka a lélekre borult. Egy világ omlott össze a lélekben. Krisztus műve megsemmisült. Vége a lélek békéjének!

S dermedve olvasom az apostol levelét a thesszaloniakhoz.

„Maga a békesség Istene szenteljen meg titeket, hogy a ti elmétek, lelketek és testetek teljes épségben megmaradjon a mi Úrunk Jézus Krisztus eljövételére. Hű az, aki titeket meghívott és meg is teszi.”

És jaj, ha az Úr eljön és a régi ember értelmében és szívében nincs fény, nincs tűz, hanem bűzös mocsár; bűnpocsolya!

„A lelket ki ne oltsátok!”
Krisztust ne száműzzétek!

És én a lelket mégis kioltottam s Krisztust száműztem. A kialudt isteni Lélek helyét a sátán lelke tölti be. A Szentlélek templomának oltáráról, a szívből, az ördög képe vörösödik rám. Milyen szentségtörés! A templomnak mily gyalázatos megbecstelenítése! Vigyázzunk! és hallgassunk az apostol szavára: „A lelket ki ne oltsátok!”

„A tisztaszívűek meglátják az Istent.“

Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent. De kik a tisztaszívűek és hogyan látják meg a jó Istent?

A tiszta szívűek az ártatlanok. Lelkük fehér lap! Szenny és folt nincs rajta! Lelkükben hordozzák Isten félelmét. Parancsolatait megtartják. Szeretik Istent és felebarátaikat. Még ellenségeiket is. Összhangban élnek az éggel és a földdel. Lelkük érzékeny és még a bűn szelét is megérik. Teli nemes érzéssel és jóakarattal. Démoni erők nem tombolnak bennük. Erényesek és szeretik az erényeket.

Ugyebár ez sok? Ilyen élet inkább csak eszmény, mint valóság. Kiben testesül meg ez az eszmény?

Pedig ilyenek a szentek! S mi mind-

annyian szentek vagyunk. Az apostol e díszes jelzője ránk is illik. A főparancsolat mindannyiunk lelkében főparancsolat! Szeresd az Istent! Ez csak természetes. De szeretjük-e őt? Szeresd a felebarátodat, sőt ellenségeidet, de él-e a szeretet lelkünkben? Ez a két parancs a főparancs. Alapja a lelki életnek és az Istennel való benső barátságának. Ha szereted Istent, a Lélek adja zálogát, hogy meglátod Istent. Isten szeretete a tiszta szív fő föltétele és boldog jutalma: meglátod az Istent!

Szeretet! Ez a legjobban elkoptatott szó s a legkevésbé megvalósult eszmény! Sem Istent, sem az embereket nem szeretjük, bárhogyan is esküdözünk. Sőt a szeretet nem is oly kivirágzás lelkünknek, mint amilyen az illata a virágnak. A szeretet inkább látszat, mint valóság. Istentől is inkább félünk, mint szeretjük. Inkább káromoljuk, mint dícsérjük. Az embereket pedig dehogy is szeretjük! Egymásra szorunk és egymásért dolgozunk, de ritkán szeretetből, hanem csak sorsharagból.

Ha a szeretet természetes volna, Isten nem parancsolná meg. De ránk parancsolja, hogy vad természetünket megszelidítse.

A bűnbeesés óta az emberek nagy százalékának szíve hideg az Úr iránt. Az ember bűnre hajlamos és kedves és édes szívének a tilos! Szereti-e a vadállat a szelidítőjét? Nem szereti! Fél tőle és esetleg azért még hízeleg is. Az ember gyűlöli a parancsot, a törvényt, a tilalmat, mert a rosszat inkább szereti, mint a jót. A bűnbeesés óta az Úr a mi nevelőnk s az ember nem szereti a nevelőjét, tanítóját. Sőt apját és anyját sem szereti mindig. S a szülő sem a gyermekét! Igazam van-e? Azt hiszem, az újságok is ezt tanúsítják.

Szeresd az Uradat Istenedet! parancsol ránk az Úr. Ha nem szeretetből, hát félelemből. Ember légy okos és félj, mert a félelem a bölcsesség kezdete és a helyes életfelfogás alapja. De szeresd az embereket is. Ne légy állat! Csak az állatok gyűlölik egymást. Sajnos, az ember állat is és a vadállatiság kiüt rajta. Nézz végig a történeten, a térképen! A hazán kívül és a hazában! A családokon kívül és a családban! Egymást falják föl az emberek! Mert a jelző: fölfalni vagy fölfalatni!

Isten tehát ránk parancsol: Szeresd felebarátodat! Sőt még többet kíván. Szeresd ellenségeidet is! Szent János ezt a

parancsolatot indokolja: „Ha nem szereted felebarátodat, akit látsz, hogyan szeretheted Istent, akit nem látsz?” Az Úr Jézus pedig azzal biztat, hogyha tiszta a szívünk, meglátjuk az Istent. A tisztaszívű szereti Istent és Isten is szereti őt és az Atya és a Fiú az ő szívének lakói. Ezt ígérte meg az Úr Jézus. De ha Isten szívünkben lakik, akkor talán tényleg meg is szeretjük és meg is látjuk őt szívünkben? Valóban! Aki minket szeret, az nekünk bemutatkozik. S íme, Isten is bemutatkozik nekünk, mert nagyon szeret bennünket. Hogyan mutatkozik be? „Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát küldötte a világra!” És Krisztus eljövetelel mit óhajtott az Atya? „Hogy Krisztus által éljünk.” Krisztus legyen életünk létereje, támasza, oszlopa, tanácsadója. Igen, így szeretett az Atya bennünket és előbb szeretett bennünket, mint mi ötet.

Csodálatosan mély érzelmű Szent János első levelének negyedik fejezete! Itt magyarázza meg a kedves apostol, miért nem látjuk mi a földön Istent? És a tisztaszívűek mégis hogyan láthatják meg Istent! Halljuk csak!

Már Mózes szájával mondotta az Úr:

„Nem lát engem az ember, amíg él.” Nem látjuk az Urat, „mert megközelíthetetlen fényességben lakozik.” Az Úr Jézus is kijelentette: „Senki sem ismeri az Atyát, csak a Fiú. Sem a Fiút, csak az Atya.”

Hogyan láthatjuk mi tehát mégis Istent? A jó apostol így válaszol: „Istent soha senki nem látta. De ha szeretjük egymást, Isten — mint szeretet bennünk lakik és az ő szeretete bennünk tökéletes. Abból ismerjük meg, hogy Benne lakunk, ő meg mibennünk, hogy az Ő Lelkéből adott nekünk.” Istent tehát akkor láthatjuk, amikor a szeretet föllángol bennünk. Mert ez a szeretet nem a mi természetünk lángja; ez Isten ajándéka. És ezt a szent szeretetlángot is csak azért érezzük és azért eszmélünk rá, mert az ő Lelke segít nekünk, hogy azt a szeretetet jól megismerjük. „Szeretet az Isten — folytatja az apostol — és aki a szeretetben marad, az Istenben marad és Isten őbenne. Mi tehát szeressük Istent, mert Isten előbb szeretett minket.”

Mily csodálatos kijelentések! Az Atya, szeretete zálogául elküldte Fiát, hogy üdvözüljünk. De egyetlen kívánsága, hogy az ő Fia által, az ő Fia szelleme

szerint élünk. Az ő Fia viszont meghagyta, hogy szeressük Istent, mert Isten is szeret bennünket. De a mi érdekünk csak épp az a vágy, hogy Istent szeressük. Ha ez a vágy felébred bennünk, akkor a szeretet betölti lelkünket. *És ez a szeretet maga az Isten.* Tehát mi nem szeretnők Istent, ha Isten maga nem volna bennünk és mint szeretet nem lángolna föl szívünkben. S hogy ne kételkedjünk a szeretet-Istenben, arról a Lélek gondoskodik. A Lélek tesz bennünk tanuságot, hogy a szeretet lángjában, mint egykor a csipkebokorban, Isten ereje lángol. De a szeretetnek és a Léleknek forrása az az Úr Jézus, „aki által élünk.”

És íme, ismét eljutottunk vezéreszménkhöz, hogy Krisztus él. Ismét ráeszméltünk, hogy az élő Krisztus szakadatlanul működik és folyton újrate-remt bennünket. Az Ige nem szűnik meg munkálkodni, mert „Ő általa élünk!”

Aki a szeretetben él, Istenben él és csodás élményekben gyönyörködik. A szeretetben Isten megható módon nyilatkoztatja ki magát a tisztaszívűnek. A szeretetben az áttüzesedett érzékek megérik Istent. A szellemi szemek

minden földi fény fölötti fényt meg-
éreznek. Az átszellemült fülek minden
földi hang fölé csendülő hangot halla-
nak. A szerető egész lényiségén min-
den földi édesség fölötti édes érzés öm-
lik el. A megittasult lélek minden testi
ölelésnél édesebb ölelést érez. Ezen
szeretet fölött nincs más szeretet. Ez a
szeretet Isten szeretete irántam és az én
szeretetem Isten iránt. Tőle ered a tü-
zes szeretetérzés; Ő tölti be a szívet és
Istennél nagyobb szeretet nem töltheti
be a szívet. Mikor a tisztaszívű ezt a
tisztá és szent boldogságot érzi, akkor
érzi, hallja és látja itt a földön Istent.
Mert csak az szeret Téged, Uram, aki
így érez, lát és hall Téged. És csak az
lát, hall és érez Téged, aki így szeret
Téged, aki ismeri Isten egyszülött Fiát
és Óáltala él.

Az élő Krisztus maga az élő szeretet
bennünk. Az ő szeretete gyújtja föl
a mi szeretetünket is. A szentek, a tiszt-
aszívűek, az élő Krisztus, a teremtő
Ige művei és ők látják már e földön is
Istent.

És Krisztus megdicsőül bennünk. És
ekkor látják meg igazán Istent!

„Krisztus megdicsőül bennünk.“

Az apostol vágya, hogy Krisztus az ő testében megdicsőüljön, akár élet, akár halál árán!

Mit jelentenek e szavak? Az apostol Krisztusnak diadala, dicsősége óhajt lenni már a földön is. Úgy óhajtja testének templomát berendezni, hogy az fényes lakóhelye és munkatere legyen az Üdvözítőnek. Mert a mi testünk ott-hona az Úr Jézus számára nemcsak lakóhely, hanem egyúttal munkatér is. Az Úr Jézus nemcsak pihen bennünk, hanem szakadatlanul működik is. A teremtő Ige örökké teremt! Teremt a szerves világban, de főleg az emberben. Krisztus mindenben megdicsőül, de főleg az emberben. Hiszen az ember is dolgozik. Gondolkodik, vágyódik és akar. Szántóföldön, műhelyben, irodában, templomban él hivatásának. Szeretettel vagy kényszeredve tevékeny. Lelkesedés vagy lanyhaság hatja át. Mint úr, vagy mint rossz szolga viseli magát. Minden a lelkülettől, a szellemtől függ. A jó szellemű egész odaadással végzi feladatát. A rossz szellemű gonosz gondolatok között acsarkodik.

A keresztények szentek! És én is

szent óhajtok lenni. Istennek és nem embereknek kívánok tetszeni. A munkám istentisztelet és nem robot! Ez az élet-érzés tüzet gyújt bennem és szent hév hat át. Hátha még meggondolom az Apostol szavát: „Nem ismeritek-e föl önmagatokban, hogy Krisztus Jézus bennetek van?” Ó ez a gondolat valóban feltüzel, mert átérzem a szavak végtelen értelmét. Ruganyossá válik minden izem és porcikám. Lendületbe jön minden érzésem és én megdicsőítem őt. Ő megszenteli minden lépésemet és én megszentelem az ő drága nevét! Ő lelkét adja nekem és én lelke-
met adom neki.

Egy a vágyam: az Ő megdicsőülése lelkemben és testemben!

Lelkemben! Tőle kérek mesterórákat! Azt akarom, hogy lelkemben ő legyen a lélek, szellemi világomban ő legyen a szellem. Életfelfogásomban ő legyen a felfogásom.

S azért vágyom az ő hite után. „Mert a hit nem mindenkinek a tulajdona.” (Thesz. II. 3, 2.) A hit Isten örök igazsága, amelyet nekünk üdvösségünkre kijelentett. Vágyom a hit után, amely nekem üdvösségem, életszemléletem, útmutatóm. Vágyom a hit után, mert

„veszteségnek tekintek mindent, Jézus Krisztusnak mindent felülmúló ismertetéhez képest.” (Filip. 3, 8.) A hit az én vezércsillagom földi életem folyamán. A hit az én Istenhez vezető útam az élet után. Ámde e hit éltetője, hajtóerője és kiteljesítője az élő Krisztus. Ő indít, lendít, édesít és lelkesít. Szívünk, lelkünk mélyén Ő fénylik föl. Elménk fényében, megvilágosodásában, elhatározásában az ő lángja gyullad ki. Hirtelen megvillanásainkban, megértéseinkben és halálba rohanó szeretetünkben ő villan, ő ért és ő akar.

Igazam van-e? Az Apostollal mondom: „Tegyétek próbára önmagatokat, vajjon a hitben vagytok-e? Vizsgáljátok meg tenmagatokat! Nem ismeritek-e föl önmagatokban, hogy Krisztus Jézus bennetek van?” Igen! próbáljuk ki hitünket! Próbáljuk ki, de őszintén és alázattal. Szent félelemmel és jóakarattal. És hitünk tesz bizonyosságot arról, hogy Jézus lelke lelkünk lelke. Az ő szíve szívünk szíve. És érezzük azt, amit az Apostol érzett: élek én, de már nem én, hanem Krisztus él bennem!”

Az élő Krisztus élete az én életem! Ime így dicsőül meg Krisztus bennem!

Ha a hit egész szellemiségem eleven

ereje, akkor világnézetem, bölcseletem is a hit gyökeréből sarjadzik. S ez is Krisztus dicsősége!

Amilyen a hitem, olyan a bölcseletem. A hitből égi bölcselet származik. A hit az észet fölfelé irányítja; a merő ész a földre hajlítja. A hit nem hagyja el a földet s viszont az ész is megtalálja az eget. De az ég felé a hit tekint, a föld felé pedig a nyers természetes ész. A kettő egyesülhet is és egymást segítheti; de bizony sokszor messze eltávoznak egymástól. A hit nem találja meg a kapcsolatot az ésszel s az ész a hittel. S így a hit csak tiszta hitté, gyermeki gyöngédséggé finomul. Az ész pedig a földhöz tapad és anyagelvűségbe süllyed.

Akiben Krisztus él, az Isten bölcseletét műveli.

Mikor Szent Pál apostol leveleit írta, mindenféle bölcselők éltek. Voltak kételkedők és közönbösek. Anyagelvűek és szellemidézők. Voltak Plátó követők és Philó tisztelők. S mit mondott az Apostol mind e bölcseletekre? Idézem a Szentírást: „Elvesztem a bölcsék bölcsességét és az okosak okosságát elvetem.” Majd folytatja: „Hol a bölcs? Hol az irástudó? Hol a világ kutatója?

Nem tette-e csúffá Isten e világ bölcseségét? Mivel ugyanis a világ az ő bölcsesége segélyével Istent meg nem ismerte, tetszett Istennek a hithirdetésnek balgasága által a hívőket üdvözíteni... mert az Istentől származó balgaság bölcsőbb az embereknél és az Istentől származó gyengeség erősebb az embereknél." Más helyen meg így ír: „Mert e világnak bölcsesége esztelenység Isten előtt. Mert írva van: Megfogom a bölcselkedőket álnokságukban. És ismét: Az Úr ismeri a bölcsék gondolatait, hogy hiábavalók.” Az Apostol előtt csak egy bölcsesség lebeg: „Isten legyen mindenben minden.”

Ezek a szavak kiállották évszázadok viharát és ellenkezését.

Krisztus bölcselete elpusztíthatatlan és örök.

Legyőzte a görög-római elsekélyesedett bölcséletet. Leküzdötte a zsidó és az arab bölcséletet és bölcselete a XIII. században, egész szépségében kivirágzott. Sajnos úgy a politikai, mint a szellemi forradalmaknak is van árjuk és apályuk. Bizony a XIII. század után nagy az apály a keresztény bölcséletben és annál nagyobb a dagály a világi bölcséletben. A rendszerek gomba mód-

ra nőnek ki és lényegük tagadás; Krisztus tanainak elvetése és Isten trónfosztása. A tagadás mindent kiirt, amit Krisztus tanított. Nincs Isten! Nincs Ige! Nincs Lélek! Nincs szellemi természetű ember! Nincs halhatatlanság, nincs örök élet, nincs föltámadás! Minden az anyag! Ősanyag! Az ősanyag ezer formájú és a dolgok mind csak a különböző alakot öltött anyag. S e tanak a következményei. Ha üres az Ég, akkor mindenkié a Föld. Az élet csak létért való küzdelem! Föl kell szabadítani a szegényeket, a rabszolgákat és ki kell írtani a gazdagokat. Nincs tekintély, de irgalom sincs. Győz a durvaság, a kegyetlenség, az erőszak.

Krisztus idejében is ilyen volt a világ bölcselete. S Krisztus ezt a nyomorult lelkű és testű világot váltotta meg. Hangoztatta Isten jóságát, az emberek Istenfiúságát. A lélek végtelen értékét. Halhatatlanságát és az örök életet.

Kinyitotta az emberek szemét: az ember nem állat, hanem isteni természetű és szellemű lény. Mind egyformák vagyunk. Mind istenek vagyunk. Nincs úr és szolga; zsidó és pogány, szegény és gazdag. Szabadság, egyenlőség és testvériség sugárzik ki a teremtő

Ige Jézus Krisztus gondolataiból. Ezt művelte Krisztus!

Mikor pedig eltávozott a földről, megígérte, hogy velünk marad küzdőkkel és szenvedőkkel a világ végezetéig.

Krisztus azért jött, hogy legyőzze a sátánt, mondja Szent János. És legyőzte a sátánt! De a sátán talpra ugrott és küzd a szentek, az égi emberek és a szelleműek ellen. Küzd és nagy az ő sikere. A 18. és 19. század szörnyű századok. Az anyagelvűség és a bolsevizmus kora. Bár ez utóbbi roppant kegyetlenségében csak a 20. században robbant ki és napjainkban virágzik, de ez a virágzás a 19. század mérges gyökeréből fakadt bölcséletnek szomorú dicsősége és fényes bizonyítéka, hogy a sátán bölcsellete az embert tönkre teszi.

Ha egy Szent Pál jönne, ismét megírhatná: „Ha valaki közületek bölcsnek látszik, legyen esztelenné, hogy bölcs lehessen.” „Mert e világnak bölcsesége esztelenség Isten előtt.” S az Úr ismeri a bölcsék gondolatait, hogy hiába valók „míg a kereszt igéje isteni erő.”

A démoni erők pusztító hatalma közepette fölébred az emberben a belátás:

az emberi ész tehetetlen s csak Isten mentheti meg a végső romlástól.

És ez be is fog következni. Mert Krisztus él és Igéje is már újra fénylik a bölcselőkben. És ez a kor majd újból belátja, hogy a technika, a tudomány és a mérgező bölcselet eredményeiből hiába rakott szédítő piramisokat maga alá a mai ember; a boldogsághoz közelebb egy lépéssel sem jutott. Sőt amikor már mindenben hitetlen, a véres és pusztító mágiákban keresi kielégülését. Mert az ördög mindenre ráviszi. A leggonoszabb útra penдерíti.

De talán majd épp e szörnyű eltévelyedés ábrándítja ki az embert s belátja, hogy a pokol kísérő szelleme egyre újabb vést hoz fejére s új tuskéket szúr szívébe és újra visszatér Isten főparancsolatához, a nyolc boldogság ígééhez, az örök élethez, a feltámadáshoz, az égi paradicsomhoz?

Majd újból látja és ráéשמél, hogy Krisztus idejében is épp oly boldogtalan és épp oly zavaroseszű volt az ember, mint napjainkban. Sőt nyomorúságából egyáltalán nem volt kiut, mikor Krisztus az ő örök bölcseségének zálogául kereszthalált szenvedett. Nem volt

semmi remény, hogy egy új szellemiség, új teremtmény, új ember, új társadalom szülessen. És eljött Krisztus.

De él-e Krisztus? Küzd-e érettünk? Krisztus hű hozzánk. Ő közöttünk és bennünk küzd. „Veletek maradok a világ végezetéig,” nemde így mondotta? És nem jelentette-e ki: „az ég és föld elmúlnak, de az én igéim el nem múlnak!” Sőt az Apostol még egyebet is mond: „Krisztus pedig mint Fiú van az ő házában, amely ház mi vagyunk, ha a bizodalmat és dicsőség reményét mindvégig erősen megtartjuk.” Viszont óv is Szent Pál: „Vigyázzatok, testvérek, hogy gonosz és hitetlen szíve egyiteknek sem legyen és senki el ne távozzék Istentől.” Igen! Mert mi „részesei lettünk Krisztusnak, de csak úgy ha az általa megkezdett az élő alapon mindvégig megmaradunk.”

Krisztus tehát él és hű hozzánk. Az ő igéi, mint erők be vannak ágyazva a mi egész kultúránkba, lelkiségünkbe. De kitartunk-e mi? Ime, a századok bölcselete egy nagy istentagadás és hitelhagyás bizonyítéka. Az egész új koron át napjainkig az ember, Istenen kívül keresi boldogságát. S látjuk, hova jutott? És ki fogja az emberiséget kiemel-

ni szellemi nyomorúságából? Krisztus él és küzd a sátán ellen. De harcolnak-e az ő hívei eléggé? A sors a kezünkben van! Amit választunk, az a miénk.

Reményünk, hogy a jövő kecsgettető!

Látjuk, hogy Krisztus hívei is már felbátorodnak. Örvendünk, hogy Krisztus bölcsesége újra tért hódít. A tudomány ismét istenes irányú. Krisztus dicsősége újra felfénylik. Nagysága újból istenivé magasztosul. Az emberek ismét „Istenhez járulnak és hiszik, hogy ő létezik és megjutalmazza azokat, akik őt keresik!” Krisztus érdeme ez az új fordulat. Krisztus érdeme a sokak bátor mártírhalála is a hitért! Krisztus újra uralkodik. „A mi Istenünk emésztő tűz.” És reméljük, hogy Jézus Krisztus, „aki ugyanaz tegnap és ma, ugyanaz marad mindörökké.” És Krisztus lelkünkben ismét megdicsőül.

De nekünk testünkben is folyton meg kell újulnunk. Krisztusnak testünkben is meg kell dicsőülnie. A mi testünk az Ő teste; a mi testünk a Szentlélek temploma. A mi testünk végül a mi lelkünknek is hajléka. Három szellemi erő sugárzik át szakadatlanul húsunkon és vérünkön. Krisztus lelke az üdvösség lelke. És a lélek folytatja az üdvözülés

művét. A Szentlélek élteti és megszenteli testünket és Isten szent edényévé avatja. Végül lelkünk is csak e test révén közlekedik a külső világgal. És mennél szentebb, nemesebb a testünk, annál fogékonyabb is a külső világ szépségeinek, igazságainak befogadására és a lélek szándékainak, indításainak a közlésére. Zavaros, rossz hajlamokkal bélelt test ellenben megzavarja az idegrendszert, sőt magát a lelket is.

A szüzesség, a tiszta test az alapja az egészséges léleknek és a józan lélekműködésnek. A tisztátalan hajlam megfertőzi összes érzékeinket, elködösíti értelmünk látását és megvesztegeti akaratunk használatát is. Csak a tiszta lélek tárgyilagos, éleslátású, önzéstelen. Csak a tisztaszívűek látják meg az Istent.

A mindennapi élet mutatja, mennyi bűn, örültség és romlás oka a paráznaság. Mennyi becsület, vagyon és egészség pusztul el e bűn folytán. Országok boldogságát, trónok szilárdságát rombolja le az érzékiség. Csoda-e, ha a Szentírás oly égető szavakkal ajánlja a tisztaságot? Főleg a hit akadály a bűn! Mert a tisztátalannak nem kell maga fölött Isten, nem kell bíró, aki őt megítélje. Csoda-e, ha az Apostol épp azért

a legtüzesebb szavakkal ostromolja e bűnt, Krisztus ellenségét? „Nem dicsőül meg bennünk Krisztus, ha nem vagyunk tiszták.— Mert Isten nem tisztátalanságra hívott meg bennünket, hanem a megszentelődésre. Aki tehát ezt megveti, nem embert vet meg, hanem Istent, aki a Szentlelket is belénk adta.” (Szt. Pál I. Tessz. 4, 7-8.) Más helyen pedig így buzdít az Apostol. „Lélek szerint járjatok és a test kívánságait ne teljesítsétek. Mert a test a lélek ellen vágyódik; a lélek pedig a test ellen.”

Melyik győzzön? Ha a test győz, akkor a sátán dicsőül meg a testben. S a sátán bűnei a mindenfajta szemérmelenség, azután a bálványozás, babonáság, ellenségeskedés, pártoskodás, irigység, gyilkosság, részegség, tobzódás és ehhez hasonlók.” Ha Krisztus győz bennünk, akkor a lélek gyümölcsei: a szeretet, öröm, békesség, türelem, kegyesség, jóság, kitartás, szelídség, hit, szerénység, tisztaság és ilyesmik. Akik tehát a Krisztuséi, azok testüket a vétkekkel és kívánságokkal együtt keresztre feszítik. Ha lélekben élünk, a lélek szerint járjunk. — Aki lélekben vet, lélekben aratja is az örök

életet!" S ez Krisztus megdicsőülése
hiveiben, szentjeiben!

Ez volt az első keresztények és a
századok keresztényeinek vágya és
győzelme. Ezt meg kell értenie minden
kereszténynek. Krisztus nem e világért
s a világ dicsőségéért jött a földre, ha-
nem az égi hazáért és annak boldog-
ságáért. A keresztény égi ember! Ég
felé vágyódó és Krisztus dicsőségében
kiteljesedő új teremtmény. Nova crea-
tura!

A megváltás csak akkor osztályré-
szünk, ha győzünk a sátán igézete fö-
lött és Krisztusban élünk és Ő miben-
nünk. „A mi hazánk ugyanis a meny-
nyekben van!” Tehát Krisztus arcula-
tával kell ott megjelennünk.

„Nem hagylak árván titeket.“

Szegény árva apostolok! A halálba
rohanó szeretet már nem sokáig marad
közöttük. Egyre búcsúzik. Egyre a szo-
morú közeli végre és a még szomorúbb
távoli jövőre gondol. Megemlíti a saját
szenvedését; fölfedi övéinek is a meg-
próbáltatását. Sőt az egész Egyház küz-
delmes sorsát. Szomorú felhők tornyo-
sulnak a látóhatáron. Remeg az Üdvö-

zító szíve! Fájdalommal gondol apostolaira. Átérti azok lelkének elhagyatottságát, ha már nem lesz közöttük. S az Üdvözítő lelkében megrendül és bátorítólá mondja: „Nem hagylak árván titeket! Eljövök hozzátok. Egy kevés idő még és a világ nem lát többé engem, mert én élek és ti is élni fogtok. Ama napon majd belátjátok, hogy én az Atyámban vagyok, ti meg énbennem és én tibennetek.”

Csak Isten tehet ilyen ígéretet!

Az Üdvözítő újból megismétli szavait, hogy élni fog. Elmegyek és mégis köztetek maradok. Meghalok és mégis élni fogok. Nem láttok és mégis érezni fogtok. A láthatatlan Ige az üdvösség egy áldott pillanatában a földön látható aia-
kot öltött. Nemsokára ismét láthatatlan-
ná dicsőül, de majd annál fényesebb
életet él köztünk.

A búcsúzás pillanatában közli a Szent-háromság csodás életét is. Közli megha-
tó és bizalmas alakban és módon. A ke-
resztény Istentant is e néhány szóval
foglalja össze. A jó léleknek Istenhez
való kapcsolatát is itt ünnepelel.

Most fejezi ki az Úr Jézus legvilá-
gosabban mindazt, amit az ember Is-
tenről, az ő életéről, lényéről, akaratá-

ról és szándékáról tudhat. Innen tudhatjuk, milyen a természete a Fiúnak; milyen a viszonya az Elvhez, amelytől, mint Atyától öröktől fogva származik. És mikép részes a Fiú az Atya természetében. És megértjük a Szentlelket is, a kimondhatatlan szeretetet, aki az Atyától és a Fiútól ered. És a három isteni személynek egymás iránt való szeretetét is. Jézus szavaiból egyúttal felfényesedik az ő nagy művének, Isten országának legmagasztosabb eszméje; a kiválasztottak egyesülése az Atyával, a Fiúval és a Szentlélekkel. „Aki látja az Atyát, — mondja — látja a Fiút is.” S aki a kettőhöz felemelkedik, az a Szentlelket is eléri. Amint az Atya elküldte a világra a Fiát, úgy küldik most el az Atya és a Fiú a Szentlelket is. Ő a mi Szószólónk és Mesterünk, Megvilágosítónk. Az ő fényében az apostolok lelkében minden felvilágosodik, amit az Üdvözítő valaha elmondott. Sőt az ő sugallata fog ezentúl az apostolok ajkairól elhangzani. Ő egyúttal a szeretet lelke. A Szentlélekből kiáradó tűz lángra gyújtja az apostolok szívét is s valóra válik bennünk a világ legnagyobb csodája: a szeretet.

A Szentlélek sem hagyja el az Üdvö-

zítő árváit. Sőt a lélek működése folytán hívei föleszmélnek a nagy igazságra, hogy Krisztus az Atyában és az Atya a Fiúban él. Világosan fogják látni azt a nagy és sokszor említett titkot is, hogy minden szent Krisztusban és Krisztus pedig a szentjeiben él.

Az élő Krisztus így éli tovább az isteni életet az Atyában és híveiben. A Szentlélek a Vigasztaló; de ő is Krisztus szívéből merít és Krisztus ígét közli. A Szentháromság így egyesül velünk, mi pedig az istenséggel. „Ez a titok Isten elrejtett bölcsesége a világ kezdetétől fogva.”

Ezt a nagy és szent bölcseséget nem lehet érvekkel és meghatározásokkal védeni. Ez nem elvont tételek láncolata, hanem egyszerű és élő szó, amit Jézus isteni nyugalommal és szeretettel elmondott, hogy higgyük és átéljük. Ha hiszünk és méltók vagyunk Krisztushoz, részesülhetünk az ígélet beteljesedésében. Megérezhetjük őt és megmelegedhetünk Jézus kebelén és megtapasztalhatjuk, hogy Őbenne élünk és ő mibennünk. Csodás lelki hatásai között bukkanhatunk az élő Krisztusra, a mi lelkünk mozgatójára és ihletőjére.

Azt mondotta egy alkalommal: „Ha

nem úgy volna, megmondottam volna nektek.” S Szent Pál szavai pedig a válasz: „Uram, tudom, kinek hittem!” Krisztus nem téveszt meg bennünket.

Az élő Krisztus másról is biztosít bennünket. A Szentlélekkel tanúsítja, hogy minden, amit hátrahagyott, élni és növekedni fog. „Mert én élek és ti is élni fogtok.” Tanítványai között fog maradni és bennök és velük munkálja tovább az ő országa szent művét. Biztosít bennünket, hogy sem a világ, sem az idő nem győznek le bennünket gyűlöletükkel és ördögi hatalmukkal. „Én legyőztem a világot” s apostolai az ő erejében századról-századra folytatják e győzelmet.

„Nem hagylak árván titeket!” S mi hisszük, hogy nem vagyunk és nem lehetünk soha árvák. Tőlünk függ, hogy fénye mindig értelmünkbe löveljen és hangja megtörje lelkünk süket csöndjét. Hiszen minket minden elmélkedésünk lelkünk legmélyére vezet s ha istenes lélekkel figyelünk, meghalljuk és megértjük a szívünk mélyéről feltörő gondolatot, az Üdvözítő Urunk kegyelemteljes szavát. És főleg a szentáldozás után, vagy a kegyelem állapotában, amelyet istenivé avat a Szenthá-

romság jelenléte bennünk, mennyi öröm, vigasz és béke száll föl a lélekből, miközben belénk csendül a szózat: „békét adok nektek, békét hagyok nektek, nem azt a békét adom, amelyet a világ ad nektek.” Ime! Krisztus él és nem hagy árván bennünket.

És sem az apostolok, sem mi soha nem maradunk árván, ha Krisztusban élünk és Krisztus bennünk. Nagy csalódások, nagy szomorúságunk közepette is énekelni fog lelkünk, mert minden nem várt zavar csak múló jelenség ahhoz az örömhöz képest, amelyet az árvákat vigasztaló Krisztus közöl a lélekkel.

„Veletek vagyok a világ végezetéig.“

Mikor pedig az Úr Jézus utolsó intézkedéseit is megtette, elszakadt a tanítványok csoportjától; fölemelkedett és szétfoslott a fényességben. S a tanítványok meghiúsulttan néztek utána, de jól tudták, hogy távozása nem végleges. Hiszen fülükben csengett az ígéret: „Veletek maradok a világ végezetéig.”

Ez a búcsú, ez a vég egyúttal új kezdet. A világtörténelem új fejezete itt kezdődik. Isten országának kiépítése

megindul. Krisztus világa az emberiség körébe most száll le. Isten örök tervei valósulni kezdenek. S a folyamat az idők végezetéig tart.

A kereszténység élete külső és belső.

Külső! Azaz látható. Amint a mustármag kicsiny, de hamar kinő a növény és elterebélyesedik; épp ilyen a zsenge egyház, de ereje világhódító. Az egyháztörténet elbeszéli Krisztus országának elterjedését a földön. Tanuja annak, mikép hódította meg a görög-római világot? Mennyit szenvedett s a szent vér mily gazdag aratást hozott. A keresztények a világon gyorsan elterjedtek. Ez az elterjedés — mondja Szt. Ágoston, — a legnagyobb csoda.

Valóban nagy csoda, mert egy egészen ellentétes világszemléletet, életérzést, társadalmi és politikai berendezést kellett túlhaladnia és megszentelnie. Beteljesedett az Üdvözítő szava: „ne féljeteK, én meggyőztem a világot.” Krisztus valóban győzött és győzni is fog. Krisztus él az egyházban; harcol a harcban és győz a győzelemben. Ő a mi diadalmas Királyunk.

De e kis dolgozat keretében nem a hősies Krisztus életét akarom vázolni. Nem az ő külső életét rajzolóM, hanem

a bennünk működő Krisztus életét dicsőítem meg. Hiszen Isten országa nem csak kívül, hanem bennünk is terjed. Nemcsak a külső világ (Kozmosz); hanem a mi benső világunk is világ, sőt sokkal bájosabb (kozmosz—bájos) mint a külső világ. Ez a belső világ egészen mi vagyunk. Teljesen hozzánk fűződik; egészen a mi egyéniségünket tükrözi. Erről a belső világról mondja az Üdvözítő: „Isten országa bennetek van.” S más helyen: „mit használ az embernek, ha az egész világot elnyeri, de lelkének kárát vallja!” Másrészt kinek-kinek a belső világa egy-egy sejt, amelyből Isten országának teste kívülünk is fölépül. Amilyenek a sejtek, olyan az egész test. Romlott sejtek, romlott testet építenek föl. Belülről, a sejtekből kell kiindulnia Isten országa fényének, dicsőségének és szentségének. Ezért kell az Úr Jézusnak velünk maradnia a világ végéig.

Ezek után tehát azt világítom meg, hogyan él és működik Krisztus a mi lelkünkben. Miképp szeret, nevel, segít, erősít, világosít, edz, táplál, és megszentel a bölcsőtől a sárig. Az élet kapujától a halál ajtajáig. És az élő Krisztus útját vázoló bennünk a kereszt-

ségtől a betegek szentségéig. Ez úton mindenféle alakban elénk dobban az élő Krisztus. A mi testvérünk, barátunk, küzdőtársunk. Megjelenik az ártatlan lélekben és homlokon csókol bennünket. Megjelenik a küzdőtéren és megacélozza lelkünket. Megjelenik az Emauszba vezető úton, mint életfrissítő kenyér. És bármikor jelenik meg, örömmel látjuk őt és szeretettel közeledünk feléje, mert kihez is mennénk máshová! Találnánk-e jobb barátot, hiszen ő életét adta barátaiért és értem is. Ő az Úr!

III.

Igy jutunk el tehát a szentségekhez. Mert Krisztus a szentségekben él és a szentségekkel él. Mert az Úr Jézus nemcsak azt mondotta, hogy „nem hagylak titeket árván,” hanem még hozzá tette, „mert én élek és ti is élni fogtok.”

Ő él a szentségek erejében és él a isteni erejének varázsával a szentségek vételekor.

Hogyan él és él a Krisztus a szentségekben? Ez most a főkérdés. Hogyan dicsőül meg bennem? Ez a legszébb tanúság.

Kereszttség.

Azt mondotta Üdvözítőnk: „Aki újjá nem születik a vízből és a Szentlélekből, nem mehet be Isten országába.” És Ő maga is megkeresztelkedett. S midőn kijött a Jordán vizéből, szózat hallatszott az égből: „Ez az én szerelmes fiam, kibem nekem kedvem telik.” És megnyilvának az egek és Keresztelő Szent János „látá Isten lelkét galambképen lejönni és rászállani.”

Ilyen a mi helyzetünk is a kereszttség szentségében.

Jézus elnyerte a Szentlelket és ezt a Leleket közli velünk a keresztségben. Isten szerelmes fiává dicsőült; Ó is minket Isten szerelmes fiává avat. A megszentelés az újjászületés jele. Ezt az élő Krisztus szintén mindenkivel közli. A vízben való keresztelés egyuttal Léleekben való keresztelés is. A zárt ég megnyílik minden lélek előtt és Isten országának kapuja feltárul számunkra is.

Az újjászületés mély értelmű!

„Mi a testtől születik, az csak test. Ami Lélektől születik, az lélek!”

A test és a lélek között nagy örvény tátong. A test a saját erejéből soha nem emelkedhetik a Lélekhez; de a Lélek mindig közölheti magát a testtel. Aki a Lélek országába akar lépni, újonnan kell születnie. Az élő Krisztus pedig ott van minden lélek újjászületésénél. Az ő ajkairól hangzik a szó: „ez az én szerelmes fiam!” Mindannyian az ő fiai vagyunk, akik a keresztségben léleekben megújulunk. Természetesen a fődolog a hit. Csak a hívő érti meg az újjászületés titkát. A hitetlen a szentség lelkét nem érti és sötétségben marad és lelke nem ébred új életre.

Csak a hívő tudja, mi az Isten or-

szága. Az ember részvétele Isten életében! Ehhez pedig megújulás szükséges. Ehhez ismét az Üdvözítő megelevenítő kegyelme kívánatos. És az élő Krisztus ez ünnepélyes pillanatban mindig jelen van. Sőt ő eszközli, hogy az érzéki ember szellemi lényé szépüljön s ami test volt, szellemmé nemesedjék. Ez az újjászületés nagy eseménye. A bűnösökből igazak, Isten fiai és mennyország örökösei leszünk. A többiek, akik nem születnek újjá, a test- és a vérben fetrengenek, alávetve a sötétségnek és a halálnak.

Ezek a szavak nem üres, elvont fogalmak, hanem éltető igék és világító kifejezések. A mi üdvösségünk biztató ígéretei!

A keresztség szentség! Ereje végtelen! Felvételi bizonyítvány Isten országába. És ezt a bizonyítványt az élő Krisztus állítja ki és biztosít külön-külön, hogy megszentelő és segítő kegyelmei bőségesen állnak rendelkezésünkre. Ő állja szavát és isteni működését a lélekben azonnal megkezdi. Ő bennünk és mi benne. Mert akik őt befogadják, azoknak „hatalmat ad, hogy Isten fiai lesznek.” És ez a keresztség szentségének főeredménye. Az élő

Krisztus, Isten fia minket is Isten fiává avat.

Bérmálás.

Mikor az Úr Jézus megkeresztelkedett, reá szállott a Szentlélek.

Mikor az Úr Jézus e világból eltávozott, nekünk ajándékozta a Szentlelket.

Az Úr Jézus mindig Lélekből beszélt és „soha ember még úgy nem beszélt, mint Ő.” Soha ember még oly cselekedeteket nem vitt végbe, mint Ő. Soha ember oly hősiezen nem szenvedett és nem halt meg mint Ő.

Az Úr Jézus híveinek nem ígért aranyhegyeket. Nem tárta ki előttük a földi boldogság kapuit. Az Üdvözítő ellenkezőleg őszintén kijelentette, hogy híveit is üldözni fogják. Sőt, azok, akik őket üldözik, azt hiszik, hogy ezzel Istent szolgálják. A keresztények élete tehát harc! Harc a sátán szellemű világ ellen! Harc a test kívánságai és a bűnös boldogság vágya ellen. Harc végül a gonosz szellem ellen! A mennyország tehát nemcsak ajándék, hanem a győzelem megkoronázása!

A keresztény győzni akar!

Az élő Krisztus pedig gondoskodott arról, hogy győzzünk is.

Az élő Krisztus reánk hagyja ezért Lelkét is. Nemcsak közöttünk él, hanem igéri, hogy ugyanaz a Lélek, amely benne és az Atyában él, távozása után majd hívőiben is lángol és örökké velük marad, mint Vigasztaló, Erősítő, Életfakasztó Lélek.

Ezt a Lelket a keresztény a bérmlás szentségében kapja az élő Krisztustól. Az Úr Jézus ugyan kiöntötte szívét, lelkét az apostolok előtt, de nem mondott el mindent. Azért szólt így hozzánk: „Még sok mondanivalóm volna számotokra, de most nem tudnátok elviselni. De majd eljön az igazságnak a Lelke s meg fog tanítani benneteket minden igazságra. Ő majd megdicsőít engem, mert az enyémből kap és azt hirdeti nektek. Minden, ami az Atyáé az enyém is. Ezért mondtam, hogy az enyéimből kap és azt hirdeti nektek!”

Ezek a szavak nekünk is szólnak. Mi is sokat tanulunk, és tudunk. Az élet folyton új nehézségeket támaszt. Pedig nekünk hűeknek kell lennünk. Ha tehát a bérmlásban a Szentlelket kapjuk, az a Lélek világít, erősít és vigasztal is majd minket az élet nehézségeiben. A fődolog azonban: hogy kérjük a Szentlelket. Kérjük az erőt és a bá-

torságot, hogy hideg fejjel és erős szívvel odaadó katonái legyünk Krisztusnak.

A keresztény legyen hős! Isten katonája! Ez az apostol követelése.

Szent Pál is úgy rajzolja meg az eszményi keresztényt, mint igazi hőst. Halljátok csak szavait (Efez. 6, 10-18.) és őriztétek meg. „Egyébiránt, testvérek, erősödjetek meg az Úrban és az Ő erejének hatalmasságában. Ennek okáért ragadjátok meg Isten fegyverét, hogy a gonosz napon ellenállhassatok és teljesen megálljátok helyeteket. Álljátok tehát körülövezve igazságokkal és felöltözve az igazság mellvértjébe. Lábatokon sarukkal készen a békesség evangéliumának hirdetésére. Azután vegyétek kezetekbe a hit pajzsát, mellyel a gonosznak minden tüzes nyilát elolthassátok. Tegyétek fejetekre az üdv sisakját és ragadjátok meg a lélek kardját, mely az Isten ígéje.”

Hit, igazság, üdvösség és Lélek a keresztény fegyverzete.

Krisztus hite, Krisztus igazsága, Krisztus üdvössége és a Szentlélek ereje minden veszedelem ellen megvédenek.

Íme ezeket a kincseket kapjuk a bérmálás szentségében.

A püspök a szentolajjal fölken és kézfeltétellel a Szentleket közli, hogy hitünket mindig állhatatosan valljuk és aszerint éljünk. Ez a mi kötelességünk! A földön terebélyesedik a küzdő egyház és ennek hősei mi vagyunk. Mint hősök a Krisztus király zászlaja alá esküszünk. Azt elhagyni esküszegés, hűtlenség, Krisztus és a Lélek megvetése.

Krisztus az ő Szentlelkével szól hozzánk egész életünkben. A hívő, ha akarja folyton hallhatja, mert akik a Lelket befogadják, a Lélek világosságából, sugallataiból és örömeiből élnek. „Mert a Lélek maga tesz bizonyosságot lelkünknek, hogy Isten fiai vagyunk.” De fődolog, hogy „ne oltsátok ki a Lelket!” Mert aki a Lelket kioltja, az ismét az állati lelket ölti magára.

A bérmálásban az állati ember szellemivé dicsőül és a szellemiség záloga a Szentlélek. A hitetlenségben ellenben újból állati emberré torzul s az állatóság jele a testiség, az érzékiség, a bűn.

A bérmálásban Isten lelkében részeseülünk és ezen Léleekben megerősödvé Isten életében is részt veszünk. Ha Isten lelkét kioltjuk, újból a test csele-

kedeteit követjük és lelkünk meghal.

A Lélek mindig segíteni óhajt gyarlóságunkon. Szent Pál vallja, „hogy mi azt nem tudjuk, miért imádkozunk illendőképen! — Hanem a Lélek maga könyörög értünk kimondhatatlan fohászkodással.” És miért könyörög főleg a Szentlélek? Az apostol ezt is megmondja! „Hogy hasonlók legyünk Isten Fia képéhez.”

Van-e ennél ragyogóbb szépség? Szentebb életalakítás? Nemesebb életérzés? Hiszen bennünk dicsőül meg az egész Szentháromság. És ha ez az isteni terv lelkünkben kialakul, nem zengjük-e el Szent Pál énekét: „Ki választ el tehát minket Krisztus szeretetétől? szenvedés vagy szorongatás? éhség vagy mezítelenség? veszedelem vagy üldözés, vagy kard? Amint írva van: Te éretted öldökölnek minket egész nap; megölésre szánt juhoknak tekintenek bennünket. De mindenben győzedelmeskedünk annak kedvéért, aki minket szeretett. Mert bizonyos vagyok, hogy sem halál, sem élet; sem angyalok, sem fejedelemségek; sem erő, sem magasság, sem mélység sem más egyéb teremtmény el nem választhat

minket Isten szeretetétől, mely a mi Urunk Jézus Krisztusban van.”

Ime! ez a bérmálkozó diadaléneke és fogadalma, mikor a püspök elé lépnek.

De merne-e gyöngé ember ily hatalmas szavakat kimondani, ha nem tudná, hogy benne Krisztus szelleme és a Lélek ereje lángol?

Mernének-e a spanyol keresztények a gyilkos istentagadókkal szembeszállni, ha nem erősítené őket az élő Krisztus kegyelme? És nem acélozná lelküket az eleven hit ereje?

Senki sem tudja, mily jövő vár reá! Mindenkinek készülnie kell a lélek harcaira. Mindenkinek egész lényével ragaszkodnia kell az isteni gyökérhez, amely minket éltet és táplál, „mert nem te tartod a gyökeret, hanem a gyökér tart téged.”

Ó, szent gyökér! élő Krisztus! Tarts erősnek, hogy megszentelt lelkünk soha el ne szakadjon Tőled!

Oltáriszentség.

Az ember lelkének föl kell olvadnia; Isten szeretetébe kell elmerülnie; minden földies dologtól el kell szakadnia,

ha az Oltáriszentségről akar beszélni. A mély áhítat, a lelki elragadtatás, az Üdvözítővel való teljes egyesülés így is csak gyenge, erőtlen és kifejezéstelen eszmékbe tör ki. Isten végtelenségét ember át nem fogja. Az Oltáriszentség titokmélységét az ész föl nem éri!

Az Oltáriszentségben a kenyér és a bor lényege átváltozik Krisztus testévé és vérévé.

Mi e szavak jelentése? Megérthetem-e ezeket a szavakat? A lángelmék is csak hebegnek, hát akkor milyen gügyögés csak az egyszerű ész magyarázata! Tudom-e én, mi a kenyér és a bor lényege? A tudomány a lényegeket csak bizonyos pontig éri el, azután kisiklanak csápjai alól. A hívő bölcselő meg azt hiszi, hogy mi a lényegeket teljesen csak a másik életben láthatjuk. Krisztus Urunk mégis biztosít, hogy a kenyér az Ő teste, a bor pedig az Ő vére.

És a hívő? A hívő leborul és sem nem tudálékos, sem nem szórszálhasogató, hanem hisz. Tudja, „kinek hisz!”

A hívő nem a világból való! A hívő a hit folytán egy új világot érez születni lelkében. Isten országát. Isten országában pedig nem testi emberek, nem

érzéki lények élnek, hanem a szellemiek. Az új emberek; az új teremtmények; a testileg és lelkileg újjá születtek laknak itt! Szóval a szentek! A Szentlélek templomai, a Krisztus testének tagjai.

Igen! mi szellemek vagyunk. Mi nemcsak emberek, hanem szellemi lényiségek is vagyunk. Krisztus ismerte ezeket a lényeket. Ismerte határtalan vágyukat. Átérezte, mint iparkodnak ezek fölemelkedni és megvilágosodni és ragyogni, mint az angyalok.

Ezeknek nem földi kenyér, hanem égből alászállott kenyér a sóvárgásuk.

Mikor tehát egy alkalommal az éhes tömeget földi kenyérral kielégítette, lelke előtt megjelent azok tábora, akik égi kenyér után epekednek. És akkor beszélni kezdett az égi kenyér csodálatos hatásáról. S a tömeg lelkendezve mondja: Uram! add nekünk e kenyeret! De hevük hamar lehült, mikor Jézus ezt feleli: „Én vagyok az élet kenyere, mely a mennyből szállott alá.”

Ni! mondják, hát nem Jézus ez, József fia? Jézus pedig feleli: „Aki hisz bennem, örök élete van. Én vagyok az élet kenyere! Atyáitok mannat ettek a pusztában és meghaltak. Aki ebből a

kenyérből eszik, örökké él! Az a kenyér pedig, amelyet én adok, az az én testem a világ életéért.”

Nagy ellenzés támadt most a zsidók között. De Jézus tovább erősíti: „Az én testem valóban étel és az én vérem valóban ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, bennem marad és én benne. Aki ezt a kenyeret eszi, örökké él.”

A testi, az érzékies alkatú zsidók erre őt elhagyták. Sokan a tanítványok közül is elmentek. Az apostolok hite is megingott. És Jézus szíve elszomrodott!

„Tán ti is el akartok menni?” kérdi Jézus. Felelé Simon Péter: „Uram, kihez mennénk? Az örök élet ígéi a tiéd! Mi hiszünk és megismertük, hogy te vagy Krisztus, Isten Fia.”

Valóban csak az hisz az élő kenyérben és az fog hinni az Oltáriszentségben, aki ezt hiszi és egyuttal megismeri Krisztust. Megismeri és hiszi, hogy Ő az Isten Fia. E hit és megismerés nélkül az Oltáriszentség örökké érthetetlen!

De Istenen kívül követelhet-e magának más ilyen hitet és ilyen meggyőződést? Vagy Istenen kívül képes-e

bárki ilyen hitet felébreszteni bennünk? Lehetetlen! Csak aki magáról azt mondja: „én vagyok a világ világossága,” egyedül az gyújt ki az emberből ilyen hitet. Mert a „világ világossága” lelkünkben az élet világosságát lobbantja lángra. Az ész homályából fényességet ébreszt föl. Csodálatos látást fakaszt s leborulva valljuk: „Uram, „tiéid az örök élet igéi.” S ez a megismerés nem meddő elvont tudomány, hanem élő termékeny világosság, mely mint a fény, elárasztja a lelket és Istennel betölti. Az ily lélek nem kezd értelmi kategóriákkal vitázni, hanem a benne kigyult fény és erő lendületéből él, cselekszik és rendez életét. A lélek érzi egész lényiségében; szívében, érzéseiben, akaratelhatározásaiban, terveiben, szándékaiban az erőt, az örömet, a lendületet és az igazságot és ezt a megélt, átértett és eleven bizonyosságot semmiféle észbeli bizonyítás meg nem közelíti. Ha látok, kell-e bizonyítanom, vagy kell-e nekem bizonyítani, hogv látok? „A lélek az, amely él, a test nem ér semmit.” A lélek mondja: itt a Krisztus! A szem, a fül, az ujjak nem érnek semmit. Hiszen, folytatja az Üdvözítő, „az igék,

amelyeket nektek mondtam, lélek és élet.”

És eljött valóban a Nagycsütörtök. Beteljesedett az ígélet! Az utolsó vacsorán az Úr kimondotta a kenyér és a bor fölött: Ez az én testem! És: Ez az én vérem! Ilyen szavak még nem hangzottak el a történelemben. Ilyen szavaknak még nem is lett volna értelmük a világtörténelemben. Mindennek van elégséges oka! Érdemes tehát tudni, miért kellett e szavaknak az Üdvözítő szívéből kifakadniuk! Mert ő a mi Üdvözítőnk. A világ Üdvözítője! S az üdvösség munkája folyton tart! Azt a csodálatos titkot: „Maradjatok bennem s én tibennetek,” szüntelen teljesíteni kell. Azt az isteni tüzet, a szeretetet, „aki engem szeret, az Atyámat is szereti és az Atyám engemet,” folyton éleszteni kell. És hogyan lehetek Isten gyermeke, lelki ember, Isten szántóföldje, Krisztusnak tagja, Szentlélek temploma, Isten hajléka, isteni természet részese, Isten magja? Csak ha Isten bennem és én Őbenne vagyok!

Azután az Úr Jézus bűneinkért eleget tett és ezt az elégtételt szüntelenül megújítja. Hogyan veszünk mi magunk is részt ebben a nagy műben?

Az áldozattal, az Üdvözítővel kell egyesülnünk, ki magát értünk feláldozta és meghalt. Mert Jézus nemcsak lelki egyesülést kívánt szellemével és személyével. Terve sokkal magaszobabb volt. Ő egyidejűleg lelki és testi egyesülést is óhajtott. Azt kívánta, hogy az ember, a test és a lélek, szellemben és valóságban egyesüljön az ő istenemberi lényével: Isten Fiával és emberfiával. Azt akarta, hogy ebben higgyünk és a hit által egy testté és lélekké váljunk vele. Akarta, hogy testét egyék és vérét igyák, hogy így mindannyian és mindig az Isten és emberfia testébe és lelkébe fölvetessünk. Az isteni természet részeseivé, isteni nemzetséggé magasztosuljunk.

Isten országa a szentek birodalma; a szellemivé dicsőültek közössége. A szellemi, a szent élet forrása az Üdvözítő szent teste és vére. „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.” E szavakkal teremti a papságot is, hogy az ő nagy művét megörökítse. A keresztdozatot szentség alakjában állandósítja és a századok kiteljesedéséig megújítja. Az áldozat többé meg nem szűnik. Az áldozat örök.

Igy teljeseodik ígérete: „Veletek ma-

radok a világ végezetéig!" Így él ő közöttünk akkor is, ha testi szemeinkkel nem látjuk Őt. Ha a Megváltó fölment is a mennyekbe, itt van közöttünk. Nem csak mint egyszerű emlék, övéi lelkében, hanem mint titkos valóság. Sőt mint a világon a legnagyobb valóság.

Igy teljesül az ő országában Isten legfenségesebb műve: Isten választottjainak egyesülése Isten fiaival a hit és a szentség által. Századok jönnek és századok múlnak; az emberek ősi bűne, a gyűlölet, hol föllángol, hol alább hagy; és ebben az izgalmas árapályban egy állandó: Jézus szeretete az emberek üdvözítésére a világ végéig.

Igy él közöttünk az örök szeretet. Minden mindig változik, mert a változás a dolgok és a világ sorsa.

Változhatatlan csak Isten, mert ő örök, változhatatlan valóság.

A szeretete is.

Isten nem volna Isten, ha szeretete megszűnnék.

Az Oltáriszentség az örökké szerető Krisztus szentségi jelenlétének a titka.

Bűnbánat szentsége.

Az ember természete véges. Semmi-
ben sem tökéletes. Mindig hiányos. Jó-
ban, rosszban változó. A szentség és az
aljas között ingadozó. Hetvenhét-szer is
vétkező. Hogyan járuljon ez a szeren-
csétlen az angyalok eledeléhez?

Az Úr Jézus ezt is látta s íme szere-
tete főleg a bűnösöké. Apostolai, tanít-
ványai törékenyek, anvagiasak, kicsi-
nvesek. Néha maga is föllobban gyen-
geségünk láttán! Pétert is sátánnak ne-
vezi. De egyébként részvétellel néz a sze-
gény bűnös emberre.

Jobban örül egy megtért bűnösnek,
mint kilencven igaznak. Az Atyához
tért tékozló fiúnak, mint jólelkű testvé-
rének. A bűnei folytán betegnek, mint
az egészségesnek. A bűnbánó Magdol-
nának, mint a dicsekvő farizeusnak.

*O felix culpa, quae talem et tantum
meruisti habere Redemptorem!*

Ó, boldog bűn, énekli az Egyház, a-
mely ily nagy Megváltót érdemeltél ki.

Nem az erény, hanem a bűn hozta le
közénk az Igét.

Nem a jóság, hanem a gonoszság mi-
att öltött testet Isten Fia.

Nem a ragyogó Lucifer, hanem a lélekben elhomályosult Ádám idézte föl a Megváltást.

Ó, ha láthatnánk azt az isteni arcot, amely a hűtlen Péterre villant és Péter megrendülve keservesen sírt.

Ó, ha látnánk isteni arcát, amikor felkiáltott: „Atyám, bocsáss meg nekik, hiszen nem tudják, mit cselekszenek!”

Ó, ha látnánk isteni arcát, amikor a bűnbánó Iatrnak mondja: „Bizony mondom neked, még ma velem leszesz a paradicsomban!”

Ó, ha látnánk arcát, mikor nagy szóval felkiáltott: „Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet.”

Ily különböző érzéssel és tekintettel néz le ránk is az élő Krisztus, mikor vétkezünk. Mikor bánatos könnyeket ontunk. Mikor föloldozást nyerünk. Mikor lelkünk az égi hazába száll.

Ez a bűneink miatt megpofozott és meggyötört arc, ez a szenvedélyes és szomorú tekintet végigkísér minket is életünkön, bukásról bukásra, anélkül, hogy szeretete, amellyel takargat bennünket, meggyengülne, vagy valaha is csüggedne.

Ez a szomorú és mégis vigasztaló arc tekint ránk a gyóntató székben.

Mennyi szomorúság, kétségbeesés
koporsója ez a hely!

Mennyi vigasztalás száll ott föl a lé-
lekből!

Hányszor ismétlődik meg az ígélet:
„Ma velem leszel a paradicsomban!”

A bűnös tudja, hogy a pap szájából
nem emberi, hanem isteni vigasztalás
sugárzik feléje.

És vannak nekünk is lelki villanása-
ink és hallunk lelkünkben feltörő édes
szavakat, mint Mária Magdolna, ha ő-
szintén keressük az Üdvözítőt! Mária!
szólt a sírkertben Magdolnához és Mag-
dolna megismeri hangjáról az Üdvözi-
tőt. Így szólít meg ő bennünket bű-
nösöket is és édes érzés tölti el lé-
nyünket, mert mi is ráismerünk és sí-
runk.

A bánat szentsége a vigasztalás és
újjászületés forrása. A szeretet mérhe-
tetlen tengere. Az isteni jószág forrása.
Az élő Krisztus itt foglalkozik az ele-
sett lelkekkel. A megsebzett szívekkel.
Itt mutatja meg nekünk kezein a sze-
gek liggatását és oldalán a sebhelyet,
hogy higgyünk, javuljunk és föltámad-
junk.

A pap az ő képviselője! Az ő asszisz-
tense!

Mikor elbúcsúzott tanítványaitól, rájuk lehelt és mondotta: „Vegyétek a Szentlelket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, meg vannak bocsájtva. Akiknek megtartjátok, meg vannak tartva.”

A bűnbánatban a bűnös is új lelket kap. Új szívet nyer. A bűnös ember hús! Caro! „Elbolyongó és sokszor haza nem térő lélek.” Spiritus vadens et non rediens. A pap a bűnössel imádkozik. „Új szívet teremts bennem, Uram! és a jó lelket ne vedd el tőlem.”

Jó lélek! Megtisztult és megifjodott lélek száll föl a bánat mélyeiből. A hús átszellemül. Isten ismét az emberben és az ember Istenben él.

Krisztus apostolaira lehelt. Ragyogó e lehelet jelentősége! Az apostolok Isten erejével működnek és ez az erő az emberek javára szolgál. Az emberek bűneikben szenvednek? Fájdalmaikat majd az apostolok hatalma csillapítja! Erőtlenek? Ők megerősítik! A gonosz szellem járma alatt nyögnek? Ez a hatalom kiszabadítja őket. A jóság csodái a küldetésük jele. Mesterüket utánozzák! Az ő Lelke működik bennük és velük. Hitük egyesíti őket a Lélekkel és ez a hit emberfölötti erővel tölti el a lelkeket.

Jézus az apostolokkal látható alakban folytatja megváltó működését. A megszabadítás, az igazság, a végtelen irgalom művét. Megtisztít a tisztátalan és téves tanoktól; felébreszti az elszunnyadt lelkiismeretet; isteni vizsgálatásban részesíti a kétségbeesetteket és megszünteti a lelki nyomorúságot. És ugyanakkor a Lélek az apostolokat is fölemeli; felmagasztalja és a legnemesebb erényeket követeli tőlük. A bűnök megbocsátói legyenek szentebbek mindenkinél. Legyenek közlékenyek: önmagukról megfélelmezők; önzetlenség, szegények; Istenben bízóknak rettenthetetlen kitartással és bátorsággal.

A bűnbánat szentsége áldás a bűnbánóra és áldás a papra!

A bűnbánót újból Isten országába emeli. A papot pedig állandóan az isteni szent tűz tiszta lángjával élteti. A bűnbánót megszenteli; a pap szentségét pedig megeleveníti.

Borzasztó, ha a pap bűnösebb, mint a bűnbánó. Ha a só elromlott, hogyan sóz? Ha a kovász erejét veszti, hogyan éleszt, dagasztja a tésztát? A bűnbánó és bűnbocsájtó egymásra hatnak! Mind a kettőben a kegyelem működik s a

kétféle kegyelem, a bánat és a bocsánat egymást szentelik meg.

Tehát nem ellenségek? Ó nem! Sőt! Krisztus szerette a bűnösöket, úgy szeretik helyetteseik is őket. Örülnek a megtérőnek, mint a szegény asszony az elveszett és megtalált garasának.

A gonosz szellem is igyekszik a bűnöst Krisztustól eltéríteni. A gonosz szellem átkozza az Üdvözítőt, mert fél, hogy megsemmisíti őt. „Mi közünk egymáshoz, Jézus, a felséges Isten fia? Az Istenre kérlek, ne gyötörj engem!” Az ördög fél Jézustól s félti az ő zsákmányát. A bűnös az ördög zsákmánya. De Isten is résen áll!

Isten és az ördög a világtörténelem két mozgatója. Ime a jó és a rossz szakadatlan harca.

Ez az a két szellem, mely az egész emberiségben és minden egyes emberben egymás ellen küzd. E két szellem párviadala lobbantja lánggra az egész történelem nagy zaját. Jézus a jót igyekszik diadalra vezetni, a sátán a gonoszt. Melyik győz? A jó-e, vagy a rossz?

A történelem útjai hol az egyik, hol a másik zászlaját viszik diadalra. De Krisztus megmondotta: Ne féljetek! De

azt is mondotta: „virrasszatok és imádkozzatok!” És: „Tartsatok bűnbánatot! És akkor én veletek vagyok a világ végezetéig!” Az imádságban, a bűnbocsánatban és a bátorság lelkében.

Imádság, bűnbánat és bátorság szüntelen edzze, nemesítse és lelkesítse a lelket. Akkor Krisztus bennünk és mi Krisztusban élünk.

A betegek szentsége.

Jézus szereti a betegeket. Nyomorúságaik meghatják őt és részvétellel gyógyítja a testi fájdalmakat. Szíve érzékeny. Megrendítik őt a rokonok és a szülők könnyei is. S velük sír!

Jézus nemcsak a bűnösöket gyógyítja az idők végezetéig, hanem a testi betegeket is. Könyörülete ki nem apad. Bár a betegség vagy gyógyítható, vagy halálos, Jézus mind a kettőn segít. Sőt a halottakat is föltámasztja. A halál látása nagyon megrendíti. Akár Jairus lányára, akár a naimi ifjúra, akár Jézus barátjára, Lázárra gondolunk, mindig sír a lelke. Mert a betegségnél is fontosabb a halál. Az örökkévalóság! Az ember végső sorsa!

Az Üdvözítő is mindig Isten országá-

ra gondolt. Méltó-e a beteg, hogy az ő országába bemenien, vagy nem?

Ez a gondolat ölt testet a betegek szentségében.

A betegek orvosa a világ végéig betegágyunknál is megjelenik. Hiszen Ő mindig köztünk él. De a beteg lelkében mint a beteg gyógyítója él és ad kegyelmet. És a beteg, ha javára válik, meggyógyul. Ha nem válik javára, akkor legalább bűmeitől megtisztul. Ha könnyű a bűne, a fájdalmak is eltörlik bűnét. De ha súlyos a bűne, csak az irgalmas Üdvözítő, a hit és a bánat mossák azt le.

A bűnbocsátó Jézus épp oly nagy kegyelem, mint a teremtő Ige!

A teremtő Ige folyton teremt; a bűnbocsátó Ige az üdvösség számára újat teremt.

A bűnös halála örök és végleges halál. Pokol! A megtisztult halála örök élet. Mennýország!

A halál testi vagy lelki. De mindkettő halál. De nem egy a végük. A testi halál után jöhet Isten országa. A lelki halál után csak a pokol. A pokol pedig szörnyű vég!

Jézus nem akarja a bűnös halálát. Nem kívánja a poklot. S ezért jelenik

meg a halálos ágynál is. S felhangzik itt is az ő diadalmas ígérete: „Én vagyok a föltámadás és az élet, aki énbennem hisz, ha szinte meghal is, élni fog; es minden, aki él és énbennem hisz, nem hal meg örökké!”

Az üdvösség műve csak így tökéletes! A gyarló ember mindig botlik, de az Üdvözítő keze mindig fölemeli. A bölcsőtől a sírig bennünk és velünk él. Örökdi főlöttünk és tenyerén hordoz. S ha hiszünk, élni fogunk. Nem halunk meg örökké. Isten országába emelkedünk.

A sír fájdalmas titka előtt egy szó sem oly vigasztaló, mint ez! Aki hisz, bátorságot és erőt merít belőle. Mesterünk a halál ura és a pokol legyőzője. Neve: föltámadás és élet. A hívőkben az ő szent neve a halhatatlanság záloga. Élnek, vagy meghalnak, mindegy! Sor-suk a szebb, az isteni élet! Ez az élet és halál egy magasztosabb élet pitvara és lépcsője. Az isteni élet kezdete.

Aki hisz, így gondolkodik. Nehéz ez a hit. Mert ha a lélek hisz is, a test, a vér mélyen szomorkodnak. A test nehezen éri föl az örök élet titkát. Nem csoda!

A test érzései és cselekedetei testiek.

De az Úr Jézus ezeket is megszentelte. Könyörületessége minden emberi fájdalmat és gyengeséget megszentelt és magáévá tett. Ő is sírt Lázár sírjánál! Sírt úgy, hogy még a zsidókat is meglepte: „Ime, mennyire szereté őt”, mondták.

Sírni nem gyöngeség! A természet velejárója. De kétségbeesni, már gyöngeség!

Jézus jelen van a betegágnál, hogy könnyeinken keresztül is higgyünk és bízunk Őbenne. A könny a testé! A hit a léleké!

A betegek szentsége tehát nagy kegyelem! Nem a halál szentsége, hanem az életé! Isten kezében a sorsunk. Ha elveszi földi életünket, sokkal értékebbet ad helyette. Az égi életet! Ropant önzés, ha a hozzátartozók megakadályozzák e szentség föl vételét. Ropant gonoszság, ha a beteg lelkét nem igyekeznek megmenteni. A másik világ küszöbén csak ez a szentség ad útlevelet és ígér kegyes bebocsátást és fogadtatást. Ezért nem szabad e szentséget elmulasztani. Gondoljuk meg, hogy a Lázárt föltámasztó Jézus előtt zárjuk be az ajtót, ha őt a beteghez be nem engedjük. És nekünk is folyton

kérnünk kell a betegek Orvosát, hogy jöjjön majd el hozzánk és álljon mellettünk az új élet hajnalán. Vezessen be országába!

Nem a halálba, hanem az életbe lépünk át. A földi élet folytonos halál. A bölcsőtől a sírig haldoklunk. De az a másik élet majd egyre szebb élet. Az új élet kezdetétől át a végtelenen egyre nemesebb és ragyogóbb az élet. A boldogok ott mindig boldogabbak! Ott már nincs csetlés-botlás! Nincs rossz! Nincs bűn! Aki Istent látja, minden jó erővel betelik! Tiszta jósággá finomul. Egészen Istenbe mélyül és Istennel át-fényesül.

Az Üdvözítő ezért óhajtja, hogy a betegek szentségét felvegyük és megtisztultan lépjük át az új Lét küszöbét.

Papi hivatás szentsége.

A pap nem földi ember. Ha földi ember, akkor nem Krisztus szíve szerinti pap. A papot nem a ruha teszi. A papot Krisztus szelleme teremti. A pap égi ember, ez a pap jelleme. Ez a pap szellemisége és dísze!

Minden foglalkozás kiűt az arcon. A pap arca szellemi! Csoda-e, ha a papot

papi ruha nélkül is mindenki megismeri? Csoda-e, ha a szentek egész lénye égi és átszellemült és szellemiségét másokba is átsugárzó.

A papban Krisztus arca sugárzik elénk. A pap egész életében azért küzd, hogy hívei is Krisztus lelkét tükrözzék s íme e fáradozás rajta is kifényesíti Krisztus vonásait.

A papban Krisztus él. Minden hívőben Krisztusnak kell élni, de főleg a papban. Hisz a pap az élő Krisztus hangszere. A felszenteléskor Krisztus szellemét fogadja magába s e perctől a pap testében Krisztus a lélek.

A papi hivatás szentség, mert a kiválasztottat Krisztus avatja pappá! „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak ki titeket”, ezt mondja ő minden papnak az apostolok kora óta. „Menjetek az egész világra és tanítsatok minden nemzeteket”, ezt harsozja ő a papszenteléskor. „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”, így bízza meg ma is övéit az Oltáriszentség és a szentmise megisméltlésére. „Ne féljete, én veletek vagyok!” így buzdítja őket hősiességre.

Az ő kegyelemteljes jelenlétére a papnak szüksége is van! Hiszen üldöz-

ni fogják őket az idők végéig. „Ha engemet üldöznek, titeket is üldözni fognak.” Ezt előre mondotta! De nem hagyja el papjait. Erőt ad nekik! Mellettük áll. Bennük él! „Veletek maradok!,,

Bennük él! Hiszen mindennap szívükbe száll. Minden szentmisében vére a vérünkben; teste a testünkben tüzel; gyújt és lelkesít. Minden elmélkedésben az Úr fölé hajlik a hű papi szív és belőle merít hűséget, kitartást és szeretetet. Főleg a szentmise után!

Szeretet. Ó, a pap tudja és éli át igazán, hogy az „Isten szeret.” Ó ismeri teljesen, hogy az Úr „édes.” „És milyen édes vagy te Uram!” A pap igazán elmondhatja: „Tudom, kinek hittem!”

Ó, a pap soha sem felejtí el azt az izzó lelkületet, amely Nagycsütörtök este az úrvacsorát áthatotta. Soha az Úr nem volt oly lángoló, oly szeretettől kiáradó, mint akkor.

Ó, a pap sohasem felejtí el azokat a búcsúszavakat, amelyek között az Úr eltávozott apostolaitól és őket Atyjának oltalmába ajánlotta. Nem felejtí el az Ő ígéreteit és buzdításait, hogy mint örök élő szeretet velük marad, és nem hagyja árván őket! Istenem! Bárcsak

soha el nem feledném a Nagycsütörtök este hangulatát!

Minden pap végül gondolatban ott van az égbe emelkedő Úr Jézus oldalán s midőn megdicsőült testének fényét elnyeli az ég fényessége, tudja, hogy távozása csak látszat. Az Úr minden pap oldalán kegyelemteljesen működik... a világ végéig. Mert Krisztus él! „Élek én és ti is éltek!”

Az Oltáriszentség és a pap egymástól el nem választhatók! Krisztus és az ő papja mindig egymás mellett halad. A pap Krisztus segédje. Krisztus pedig a pap mestere. Az Oltáriszentség háza főleg a pap számára Krisztus iskolája. A lelki elmélyülés és az ész megvilágítása itt megy végbe. Az oltár az a szent hely, amelynél Krisztus a papot neveli és erősíti.

Házasság.

A szeretet nem természetes; a gyűlölködés természetes. A szeretet Isten ajándéka. Caritas ex Deo est.

A házasság sem természetes, mert a szeretet sem természetes. A házastársak szeretete egymás iránt nem a hús és a vér eredménye, hanem Isten kegyelme.

Isten nemesíti az emberek szívét, mert a szeretettől függ a faj jövője és az emberiség fennmaradása.

A házasság sokszor nagy teher, mert az ember csúnya, hűtlen állat. Ösztönös, érzéki és gyűlölködő lény. A szerelem legtöbbször csak kábulat és múltó mámor!

Sohasem hittem, hogy az ember lényege a szeretet! Mindig éreztem, hogy az ember természete a gyűlölet. Azért parancsolja az Úr: „Szeressétek egymást!”

Egyedül Isten a szeretet. S mivel Isten ismeri az embert, azért elsősorban és mindenekfölött követeli, hogy: emberek szeressétek egymást. Aki társát nem szereti, az Istent sem szereti!

És kedves apostolainak is az Oltáriszentség alapításakor mit parancsolt? „Ezt parancsolom nektek, hogy szeressétek egymást!” Ez volt az utolsó szava hozzájuk.

De talán a nemek szeretik egymást ösztönösen és természetesen?

Más az ösztön és más a szeretet!

Az ösztön összehozza a párokat. Az ösztön ugyanis elvakítja a faji és a nem-i gyűlöletet. Az ösztön a lélek és a szívidomító. És ez az idomítás néha si-

kerül; néha nem! Ha sikerül, a természet gyűlölete megbékül. A vadság megszelidül. Óh, de hányszor ábrándul ki a házastárs az ösztön mámorából és kábulatából! Hányszor érzi a nagy csalódást! És mi az eredmény? Folytonos gyűlölködés vagy válás. A szentség azonban megsegít.

Mert a házasság nagy következményekkel jár. Az ember nemcsak állat, hanem eszes állat is! Az ember nem gép, hanem gondolkodó lény. Nem él az erkölcsökön kívül, hanem azok keretein belül. És gondolja: viselem a felelősséget! Helyt állok tetteimért! Gondozom gyermekeimet! Ebben különbözik az állattól. És ez Isten akarata is. Akik egymásnak adták magukat, nem válhatnak el. Ez a házasság lényege. Krisztus is ezt követelte. És tudta, hogy ez nagyon kemény parancs!

De -- felelték a zsidók -- Mózes megengedte a válást!

„Mózes, — válaszolja Jézus, — szíveitek keménysége miatt engedte meg, hogy elbocsáthassátok feleségeiteket. De kezdetben ez nem így volt.” „Én pedig azt mondom nektek, hogy aki elbocsájtja feleségét, ha csak nem paráznaság miatt, és mást vesz el, házasságtörést

követ el; és aki az elbocsájtottat elveszi, az is házasságtörést követ el.” Krisztus nem alkuszik.

„Ha így áll az ember dolga a feleséggel, felelik a tanítványok, akkor nem tanácsos megházasodni.”

Jézus tudja, hogy kemény parancsot adott. S hivatkozik esetekre, amikor az ember tényleg nem házasodik meg. S hozzá teszi: „Aki tudja, értse meg.” De „én azt mondom nektek...” és e szavakkal kijelentette az Isten országának új rendjét. A házasságnak ez a változhatatlan és szent tana az új, a legszentebb és legtisztább törvényhozó törvénye és Isten országának jogszabálya. Nyomorúságunkat és gyarlóságunkat megrettentí. A kötelesség nagyon hősi-es. Az érzéki ember meg sem érti. De Krisztus követeli, mert ő nemcsak követel, hanem egyúttal segít is. Tudja, hogy mennyei adományra szorul az emberi természet és aki Isten országának hű tagja, annak lelkében, szívében és akaratában lángol is az Üdvözítő kegyelme. És „vele mindent megtehetünk.” Ő a természet vadságát megszenteli. A lázadó ösztönöket lecsendesíti. Ő, aki tengernek parancsolt és az megszelídült, tud az állati ösztönöknek is pa-

rancsolni. De természetesen Isten országa hű tagjainak, égieknek kell lenniük.

De nem lázadozik-e a világ ezen törvény ellen? Nem hivatkozik-e a világ a természet jogára és az ember lealacsonyítására?

Az Üdvözítő soha nem törődött a világgal. Avagy nem mondotta-e egyszer: „Nem a világ az, amelyért imádkoztam.” (János 17.)

Minden törvényhozó közül Jézus az egyedüli, aki semmiben sem engedett a rossznak. Mert ő az egyedüli, aki erőt is ad a rossz legyőzésére. Törvénye tiszta és mocsoktalan. A nagyképű bölcselők odavágják: lehetetlen a természet ellen tusakodni. Az apostol pedig saját gazdag tapasztalataira és győzelmeire hivatkozva feleli: „Mindent megtehetek annak a segítségével, aki engem erősít.” (Filip. 4, 13.) Ami a világban emberfölötti, az Isten országában hőiesen emberi. Ha Isten velem, ki ellenem. Ha Jézus segít, erőnk nem vész.

A házasság azért szentség, mert Krisztus áll őrt a szentség mellett és segíti is a házasokat. És pedig a világ végezetéig! Amint Krisztus a lélek az egyházban, éppúgy Krisztus az erő a

szent házasságban. És amint Krisztus és az egyház egy testet alkotnak, épp úgy a házastársak egy Krisztus kegyelmétől megszentelt testet képeznek. A házastársak ily benső összeforrása és egymásíránt való szeretete jelképezi azt a benső kapcsolatot, amelyben Krisztus az egyházzal összeolvadt és azt a szeretetet, amellyel Krisztus egyházát szereti.

Krisztus lelke szereti és élteni a világ végezetéig egyházát. De az egyház sejtjei és leglényegesebb alkatrészei: a családok! Amilyenek a sejtek, olyan az egyház. Nem természetes-e tehát, hogy Krisztus éltető, nemesítő és erősítő szeretete főleg a családokat öleli fel? Nem nyilvánvaló-e, hogy az ő megszentelő működése tárgyilagosan, valóságosan és legerőteljesebben a családokat sugározza be?

Krisztus szereti egyházát és azért szereti a családokat is. Ime, a házasság ezért szentség, mert a ház tűzhelyének szentségénél Krisztus örökdik.

Botrányok mindig lesznek! A hús törvényét sokan követik. De a hús telhetetlen! A bűnös kielégülés a hús éhségét inkább fokozza, mint csillapítja; s a boldogtalanság tüze még nagyobb bol-

dogtalanságot szül. Az istenfélő lelkében ellenben felcsendül az apostolok szava: Ne félj, az Úr azt mondja: „Elég neked az én kegyelemem.” És a házasság felbonthatatlan, mert szentség!

IV.

Küzdő Krisztus a küzdő egyházban.

Szomorú időket élünk. A gonoszság tombol a világban. A sátán egész erejével Isten ellen lázad. Ha évezredek távolából nézzük az Úr Jézus művét, megremegünk. Hiszen a próféták jövendöltek: „A nemzetek a te világosságodban fognak járni.” „A nemzetek, akiket teremtettél, eléd jönnek és imádni fognak.” S mi az eredmény? A nemzetek hódolat helyett gyűlölettel néznek Krisztusra. A keresztet derékba törik és újra a pogányságot sírják vissza. Az ember szíve megremeg s kérdi: ez hát a lumen Christi, a Krisztus világossága?

Isten útjai csodálatosak! Az ember gondolatai nem Isten gondolatai! Isten látta a jövőt és tudja a világfejlődés végét; csak mi nem látjuk. S talán jobb is! A Szentírás ugyan föllebbenti a jövő fátyolát; de mi nem hiszünk. Mást várunk. Lehetetlen, véljük, hogy a világ így megromoljék, ha Krisztus él! Ha Krisztus Király! Ha Krisztus győz!

Hogyan vigasztaljuk magunkat? Tudjuk, hogy Isten mindent megtett az emberért, hogy üdvözüljön!

Elküldte Szent Fiát, hogy az embereket a vallás legfőbb igazságaira tanítsa. Közölte velük az ő Szentlelkét. Az állati embert szellemmel töltötte el. Bűneinkért meghalt és a mennyországot kiérdemelte. Az egyházat megalapította, hogy művét a világ végéig folytassa. A szentségekben a kegyelem kiapadhatatlan forrását nyitotta meg. Isten országa tehát közöttünk van és felöleli az idők és a világok teljességét. És még hozzá köztünk él.

Az Üdvözítő az Isten országa sorsát is megjövendölte. S mi tudjuk, hogy éppen nem rózsás színekkel ecsetelte az egyház jövőjét. S mi borzadva látjuk, hogy minden szóról-szóra beteljesedik. Kicsiny hittel felsóhajtunk: Uram, hol van az Isten országa? Hiszen a Sátán uralmának fénye elhomályosítja a Te műveidet! Miért nem lépsz közbe? Miért nem teszesz igazságot? De az Úr akkor azt válaszolja: „Vajjon az Isten nem tesz igazságot az ő választottjainak, kik éjjel-nappal hozzá kiáltanak? Mondom nektek, hogy hamarosan boszút áll értük. Csakhogy mikor majd el-

jön az Emberfia, vajjon talál-e hitet a földön? (Lukács, 18, 1-8.)

Megdöböntő szavak! Hát ide süllyed-e Isten országa? Uram, lehetséges ez? S az Úr viszont megkérdezi, megtettünk-e mindent Isten országáért? Krisztus él! De élünk-e mi úgy, mint ő akarja? Alkalmasak vagyunk-e Isten országának terjesztésére? Hiszen Krisztus összes terveit, azok megvalósítását a földön emberi módon hajtja végre. Emberekre bízta; emberekkel akarja meghódítani a világot. Emberek az isteni gondolatok végrehajtói! Nincsenek légiói; csak apostolai. Nincsenek hadseregei; csak hívei. Ezek a világ meghódítói. Emberi buzgósággal építi, emeli Krisztus az ő országát. Embereken múlik tehát, ha gyöngé és gyatra Isten országa! Amilyen az Isten országa bennünk, olyan az kívül is.

De hát engedheti-e Krisztus, hogy őt legyőzzék? S Ő feleli: emberré lettem! Igazságom az evangélium! Jóságom az irgalmas szeretet. Hatalmam emberi buzgalom! Befolyásom kegyelem! Minden rendelkezésetekre áll. Válgják mindez eleven erővé bennetek és Isten országa ragyogni fog. Én mindent megtet-

tem értetek és ha dolgoztok, segítelek titeket. Minden tőletek függ!

A nehézség és a kérdés megoldása tehát rajtunk mulik és nem Órajta!

Az Isten országa továbbá emberek országa. Az embereknek van szükségük Istenre és nem Istennek az emberekre. Isten az emberek nélkül is boldog; de boldog lesz-e az ember Isten nélkül? Azért mondom, hogy Isten segít, ha mi dolgozunk. Az útat megmutatta; a mi kötelességünk az úton előhaladni. Krisztus az emberek célját emberek által valósítja meg. Emberi erény a világ emeltyűje. Ez az igazság! De szörnyű bűn, ha mint az Úr mondja, az ember Isten igazságát igazságtalanságban foglalja le. Ha az igazságot hamis tannal cseréli föl. Ha az ég helyett a földet akarja. És Isten helyett a sátánt imádja. És eljön az Úr és nem talál hitet.

Mintha ma épp ezen az úton haladnánk. Az ember esze megzavarodik. Néz Oroszországba, néz Németországba; néz Amerikába, néz Spanyolországba; itthon is maga körül néz és szeme elhomályosodik. Közeleg az a világ, amelyben nyoma sincs már a hitnek. Egyes helyeken Jézus már ismeretle-

nebb, mint Augusztus birodalmában a bethlehemi istállóban és szent neve sok agyvelőben már nem ébreszt föl semmi képzetet. Egyetlen nemzedék élettartalma alatt Krisztus országa úgy elhomályosodott, hogy millióan mondják: nem ismerjük ezt az embert. Bizony ez szomorú!

És akkor kezembe veszem a Szentírást és olvasom: „Lesznek idők, mikor kivánni fogjátok látni az Ember Fia napját és nem fogjátok látni. És ezt fogják nektek mondani: Ime itt! És: Ime ott! És ne kövessetek senkit. Mert nincs már sehol. S az emberek mit csinálnak? „Úgy élnek, mondja az Üdvözítő, mint Noé idejében. Vagy mint Loth idejében. Esznek, isznak, házasodnak, míg el nem jön az ítélet ideje.”

Ebben a világban az Egyház sorsa nagyon szomorú. Krisztust elvetették, de nem nélkülözhetik. „Vigyázzatok, mondja az Üdvözítő, hogy félre ne vessenek benneteket. Mert sokan jönnek majd az én nevemben mondván, hogy én vagyok a Krisztus, de ne induljatok utánuk. — Mert egyedül én vagyok a Krisztus!”

Krisztus és az antikrisztusok.

Az Úr Jézus számol Egyháza sorsával. Számol az emberiséggel. Látja az ember állhatatlanságát, földizú vágyait, és mohó kapzsiságát. Az égi embert legyőzi a földi ember. A szellemit az állati, a szentet a sátáni fajzat.

De nem csődje ez az Istennek? Ez az ember csődje! Vajjon a jó szülők felelősek-e gonosz gyermekeikért? És a gonosz gyermek nem gyűlöli-e jó szüleit is? Sőt üldözi őket. A gonosz mindig utálja a jót és azt el akarja tiporni.

Az Egyházat is sokan nemcsak elhagyják, hanem üldözni is fogják. Az Úr Jézus ezt is előre megmondotta!

Mindig borongó lélekkel olvastam azokat a zordon szavakat, amelyek az Antikrisztusról szólnak. Félve gondoltam a rettenetes időkre, amidőn majd megjelenik és Isten országát megtámadja; üldözi és ha lehet, ki is irtja. De én ezt a kort a messze jövőbe helyeztem. A jövő istenostorai közé illesztettem. Valahová a világ végére. Egy ihletett pillanatomban azonban megvillant lelkemben, hiszen az Úr Jézus nem a távolba helyezi az Antikrisztust. Úgy beszél róla, mintha nagyon is

közel volna eljövetele! S e perctől kezdve életszemléletem megváltozott. S ma vallom, hogy az Antikrisztus mindig köztünk volt és van! Már Szt. Pál óv a tévtanítóktól. És a Titkos jelenések könyve is az eretnekségektől. Már az apostolok figyelmeztetnek, hogy őrizzük meg Krisztus tanítását és valljuk a szent hagyományokat. Aki mást tanít, mint Krisztus, az Krisztus ellensége.

S most már másképp nézem a világtörténelmet is.

Krisztus legyőzte a világot. A régi görög-római birodalom helyét Krisztus országa foglalta el. A teljesen romlott vallási, erkölcsi, társadalmi és politikai életet Isten országa váltotta föl.

Az égi ember győzött a sátáni, a földi fölött.

Az ördög Krisztust is megkísértette, de Krisztus legyőzte a sátán kísértéseit és azóta a sátán javai helyett az égiek után epedett az ember.

Az égi ember a föld színét is átalakította. A bálványozás eltűnt! A Megváltó elhozta az üdvösséget. Az emberi méltóság öntudatra ébredt mindenki-ben. A rabszolgák fölszabadultak! Az erkölcstelen élet megszűnt. A szentek népe elterebélyesedett. A társadalmi

életet és a jogrendet Krisztus szelleme hatotta át.

De a sátán nem nyugodott! Felébresztette a kételyt Krisztussal szemben. Ki ez a Krisztus? És megszülettek Krisztus ellenségei, a Krisztus tagadók, az Antikrisztusok. Monofiziták, monoteleták, pelagiánusok, ariánusok, stb. stb. mind Antikrisztusok. Szt. Jeromos összecsapta kezeit és felkiáltott: az egész világ már ariánus. És mily szörnyű háborúsággal jártak ezek a hitviták. A császárok is beavatkoztak és hullott az igazak vére mindenfelé. Úgy amint Krisztus megjövendölte. De az Úr egyuttal azt is megígérte, hogy velük lesz és Ő fog beszélni hívei helyett. „Mert én adok nektek olyan ékesszólást és bölcseséget, hogy ellen nem állhatnak és ellen nem mondhatnak összes ellenfeleitek.”

Az igazakat mégis megrémítik e szavak: „mivelhogy burjánzik a gonoszság, sokaknak kihül a szeretete.” De mindig járt vigasztal is az Úr. „De azért egy hajszál sem vész el fejetekről. — Türelmetek által urai lesztek lelketeknek. „Aki pedig állhatatos marad, az üdvözülni.”

Amit Szent Máté és Márk megjövén-

döltek, az első hat században mind beteljesültek: Az antikrisztusok mindeütt felléptek és az igazak az Úr szavaihoz alkalmazkodtak.

„Akkor, ha majd azt mondják nektek: Ime itt a Krisztus vagy ott, ne higgyetek. Mert álkrisztusok és álpróféták támadnak és nagy jeleket és csodákat művelnek úgy, hogy tévedésbe esnek, ha lehetséges, még a választottak is.”

De elmúlt az eretnekség kora. Az Egyház elhelyezkedett. Krisztus igaz tanára győzött. Elérkeztek a keresztény századok. A keresztény hittudósok és bölcselők rendszerbe foglalták a keresztény tanokat. De voltak keresztényellenes tanítók is! Aki elolvassa a téves tanoknak azt a lajstromát (Syllabus errorum-ot), amelyeket a pápák a 13. században, Szt. Tamás, Szt. Bonaventura és Nagy Szent Albert idejében elharapódzott anyagelvű és istentagadó nézetek ellen adtak ki, megrendül. Akkor is a Krisztusi tanoknak nemcsak nagy mesterei, hanem nagy ellenségei is éltek. Köztük Brabanti Siger.

Az eretnekek után jöttek tehát a hamis tanítók. Ezek is Antikrisztusok.

Az angol empiristáktól (Hume, Hob-

bes) egészen Leninig hosszú az antikrisztusok sora. Pedig Hume szülte Rousseaut és Voltairt; ez utóbbiak születték a francia enciklopedistákat; ezek pedig a francia forradalom ateistáit és a forradalom szörnyű kegyetlenségeit. Beteljesedett, hogy: Nép nép ellen lázad és ország ország ellen. És nagy földindulások lesznek helyenként és dögvészek és éhség meg rettentő égi tünemények. De mindez csak kezdete a nagy szenvedéseknek.”

Mert ime Németországban Kant örölte meg az ész erejét és megszülte azt a hamis idealizmust, amely mögött Feuerbach, Moleschatt és Lasalle anyagelvűsége huzódott meg. Ezek készítették útját a liberalizmusnak, melyből a szocializmus s az utóbbiból Marx és Marxból Lenin származott le. És kitört egyúttal mindenütt az üldözés Krisztus és az Egyház ellen. A bölcselet teljes erejével döngette a kereszténység tanait. A modernizmus pedig az egész természetfeletti rendet Krisztussal együtt taposta. És e pillanatban kitört a világháború minden borzalmassága. A jövővondölések nagyon is beteljesedtek! A világ összeomlása után pedig még job-

ban megindult a harc Isten és Krisztus ellen.

Látjuk-e tehát, kik az Antikrisztusok? Sorban: a bölcselek; a liberalizmus; a szocializmus, a bolsevizmus és végül a német nemzeti szocializmus. Látjuk-e az üldözéseket? Az ártatlanok kiömlött vérét? Az elpusztított templomokat? A megsemmisített keresztény kultúrát? Oroszországban hiába kérde: hol van Krisztus? Nem ismerjük! felelik.

De hát hol vagy élő Krisztus? Miért nem bosszulod meg magadat?

Az Úr Jézus utal evangéliumára! Ott mindenre példát találunk és feleli:

„Nem mondtam-e, hogy ne vetelkedjete? és ti vitatkoztatok fölöttem, mint egykor Fülöp velem vitatkozott!

Nem mondtam-e, hogy az első legyen utolsó? és ti vitatkoztatok az elsőbségért és az Egyház ketté szakadt. Keleten és Nyugaton!

Nem mondtam-e Pállal, hogy Isten örök bölcsességét tanulmányozzátok? s ti Isten örök bölcsességét a 13. századtól a 19. század végéig elhanyagoltátok, míg végre XIII. Leó azt újra feltámasztotta.

Nem mondtam-e, hogy az én országom Isten országa és híveim égiek és

szellemiek? S mi lett az én szellemiségemből. Földi, anyagi és állati ember!

Olvassátok el, mit feleltem a kísértő sátánnak. S gondoljátok meg, mikép hallgattatok ti a sátánra!

Tehát én mindent megtettem! De ti elhanyagoltatok engem!

Ha egy hívő sem marad a világon, akkor sem érhet szemrehányás! Mindent megtettem, bár ti is megtettétek volna kötelességteket!

De Uram! nem hiúsul-e meg a te szándékod? A te nagy műved? Az emberiség üdvözítése?

Az ember szabad; amit akar, azt elnyeri. Ha életet akar, életet; ha halált, hát halált.

A földön csak terveim első része játszódik le. S ez nem minden!

A második rész, az utolsó ítéletkor lángol föl. És akkor mint Üdvözítő megdicsőül! S az egész világ látni fogja, mikép szakadt el az élő vizek forrásától; a szőlőtőtől! S miért nem termett többé gyümölcsöt?

De előbb megérkezik talán az utolsó Antikrisztus. „A gonoszság titka már — így olvasom — az Antikrisztus előtt is működni fog, de valami erő egy darabig még visszatartja. Ezt az akadályt

el kell az útból távolítani. — S akkor nyilván föllép a gonosz, kit az Úr Jézus megöl szájának lehelletével és semmivé teszi őt eljövételének fényével.” Az Antikrisztus segítségére a sátán közreműködésével még mindenféle szemfényvesztő erők, hamis jelek, és csodák is lesznek. És mindenféle csábítás a rosszra. Sokan el is vesznek, mert az igazság szeretetét be nem fogadták, hogy üdvözljenek.” (Szt. Pál Tessz. II. 2.).

És mégis az Úr Jézus az utolsó ítéletkor teljes fényében mutatja majd magát és megdicsőül. Isten országa beteljesedik. És Krisztus él az idők végéig. Az antikrisztusok kora is elmúlik. Csak mi legyünk állhatatosak és maradjunk hűek az élő Krisztushoz!

Krisztus velünk küzd a végső állhatatosságért.

A végső állhatatosság a legnagyobb kegyelem.

Az Egyház tanítja: „Ha valaki azt mondaná, hogy Isten különös kegyelme nélkül az elért igazságban megmaradhatunk; vagy azt mondaná, hogy Is-

ten különös kegyelmével sem maradhatunk meg benne, átok alatt legyen.”

Azért oly súlyos Isten országának helyzete bennünk és kívülünk.

Bennünk, mert Isten különös kegyelme nélkül az igazságban véges-végig kitartani gyengék vagyunk. Isten nem is rendes, de különös kegyelme szükséges ahhoz, hogy mindhalálig igazak és szentek maradjunk.

Kívülünk is nehéz Isten országának helyzete, mert ha az nincs bennünk, akkor kívülünk se létezhet. Ha egy társaság minden tagja szegény, akkor az egész társaság szegény.

Pedig a Szentírás szinte sírva buzdít: legyetek állhatatosak a jóban!

Valaha 40.000 zsidó ment ki Egyiptomból. Mindannyian átmentek a tengeren. Ették a mannát! Látták a csodákat! És mégis csak kettő maradt állhatatos és ketten mentek be az ígért földjére. Isten földjére. Ketten voltak állhatatosak!

Az Úr angyalai Lótot és családját kimentették Szodomából. De Lót felesége a tilalom ellenére hátra nézett és sóoszloppá változott. Állhatatlan volt.

Az Úr Jézus buzdít: Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne esse-

tek és az apostolok mégis elaludtak. Maga az Üdvözítő így mentegeti szegényeket: a lélek ugyan kész, de a test gyöngye.

Szent Pál megrendítő szavakkal ecseteli az elesettek sorsát. „Lehetetlen, hogy azok, akik egyszer megvilágosítottak és a mennyei ajándékot megízlelték és részesedtek a Szentlélekben; nemkülönben megízlelték Isten jó ígését és a jövő világnak erejét és mégis elestek, — ismét megújulnak a megtérés által; ők, akik amennyiben rajtok áll, Isten fiát újra megfeszítik és csúfot üznek belőle.”

Jaj annak, aki rossz útra tér. Aki annyi kegyelem ellenére elbukik, az a saját erejéből már nem tér vissza az Úrhoz. Annak lelke úgy van hangolva, hogy kész Isten fiát újra és újra keresztre feszíteni. A jóban való állhatatosságot felváltja a bűnben való megátalkodás.

Szomorú a mi ingatag természetünk! Kitartani, kitartani saját erőnkől nem tudunk.

De él Krisztus! Bennünk, szívünkben! Szeressük őt és ő is szeret bennünket s vele állhatatosak maradhatunk. Vagy vele ismét a jó útra térhetünk.

Vele! De mikor vagyunk vele? Ki van vele? Mint mondtam, ha szeretik őt. Ha szívünk alázatos; ha magunkat folyton javítjuk, és türelemmel munkáljuk üdvösségünket. És ez az Isten különös kegyelme. Az alázatos szív, az Istenben bízó szív. A folyton magát javító szív, a magával elégedetlen és egyre feljebb törekvő szív! A türelmes szív nem veszi el kedvét, sőt bukdácsolva is előre halad és a türelem megerősíti lelkét. A főkellék tehát: kitartani, folyton buzogni és szüntelen előretörni az ég felé vezető úton. Az ily lélek szereti Istent, az Úr Jézust, a Szentlelkét. Belőlük él és ők bennünk élnek. Az ily lélek irtózik a bűntől és csak a kegyelem, a szeretet állapotában boldog. Az ily lélek éber a kísértésekkel szemben. Az ily lélek az Úr Jézussal él s tudja, hogy az ő Üdvözítője benne él.

Mi tehát Isten különös kegyelme? Maga a lélekben lakozó isteni Üdvözítő. Ő a lélek ereje, támasza, buzdítója! Ez a különös kegyelem! Ő a belülről világító fény! Ez a különös kegyelem! Ő kavarja föl szívünk vizeit! Ez a különös kegyelem! Ő a szeretet sugárzója bennünk! Ez a különös kegyelem!

Belőle meríteni jó gondolatokat, tiszt-

ta elhatározásokat, megszentelő érzéseket! Ez a különös kegyelem. Vele táplálkozni az Úr asztalánál! Ez a különös kegyelem.

Ha Ő bennünk él és mi benne, akkor a kételkedés nem őrli meg reményeink áhítatát. Az Oltáriszentség fénye lelkünkben el nem homályosodik. A sok lelki beteg és lelkileg haldokló körülöttünk nem oltja ki a mi életünk szikráját. A sok keményszívű ember barbársága, tudatlansága és szenvedélyessége a mi lelkünk acélosságát soha el nem koptatja. Sőt mind e szomorú látvány megkeményíti lelkünket a jóra és mi képesek leszünk lelkünkéből egyre több és ragyogóbb isteni szikrát kicsi-holni; egyre lángolóbb életet élni!

Újra kérдем tehát! Mi is Isten különös kegyelme az állhatatosság elnyerésére? Maga a lélekben élő Úr Jézus! És mi az ő jelenlétének a gyümölcse? Az alázatos, önmagát egyre javító és önmagát megtagadó türelmes szív! Ime, Isten különös kegyelme.

Azért kell folyton ezekben a gondolatokban élnünk: Krisztus testének tagja vagyok! A Szentlélek temploma vagyok! Testemben a Szentlélek a lélek! A Szentháromság hajléka vagyok! Is-

ten mindenütt jelen van, de sehol sem úgy, mint az utána vágyó lélekben. Ő ad mindenkinek létet, erőt és ihletet, de semminek sem úgy, mint a szerető léleknek. Minden Istennek a nyoma, vagy képmása; de semmi sem úgy, mint a jó lélek! Isteni természet részesei vagyunk, de csak ha a kegyelem állapotában élünk.

Nehéz és elkedvetlenítő a gondolat, hogy Isten különös kegyelme nélkül nem üdvözülhetünk, de felderül szívünk, ha arra gondolunk, hogy Isten bőségesen és sugárzó arccal osztogatja ezt a kegyelmet!

Megijedek, ha a zord dogma szavai fülemben harsonáznak. De lánggra lobban szeretetem, ha hallom az Úr Jézus szavát: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte, hogy aki hisz, üdvözüljön és örök élete legyen.”

És ha mégis eltaszítom magamtól az Urat, csoda-e, ha elkárhozom?

És ha megcsontosodom a bűnben, csoda-e, ha szívem az Úrhoz vissza nem tér?

Mivel az ember gyöngesége folytán minden lehetséges, azért szükséges Isten különös kegyelme.

Mivel a bukástól az embert csak az

alázatos, önmagát egyre javító és önmegtágadó türelmes szív menti meg, azért szükséges Isten különös kegyelme.

Ezt a tant pedig jól át kell gondolnunk, jól át kell éreznünk és teljesen öntudatunk fényébe kell illesztenünk. Mint a nap az égen, oly fényben ragyogjon lelkünkben! Mert amíg a nap fenn ragyog, világosságban úszunk. Amíg ez az igazság élesen és fényesen lelkünk előtt lebeg, és nem homályosodott el elménkben, addig az igazság életető és elevenítő ereje visszatart a bűnötől. És igazán mosolygó és bízó szemmel nézhetünk a jövőbe! Hiszen Jézus lelkeinkben él és nem enged elmerülni a bűnben. Ő az én küzdő társsam!

Mivel az Úr Jézus jósága ily nagy, méltán tanítja az egyház, hogy átok alatt legyen az, aki vallani merészeli, hogy „Isten különös kegyelmével sem maradhatunk meg az állhatatosság kegyelmében.” Igen, átok alatt legyen az, aki Krisztus szeretetében sem bízik, mint Judás és árulást árulásra halmoz.

A halálba és Isten országába rohanó szeretet bizodalmas diadaléneke pedig: „Jó harcot harcoltam; a futást elvégez-

tem; a hitet megtartottam. El van téve számomra az igazság koronája, amelyet megad nekem az Úr, az igaz bíró; sőt nemcsak nekem, hanem azoknak is, akik szeretik az ő eljövételét.” (Szt. Pál, Timoth II. 4, 6-9.)

Végül Szent Pál a fenti levelét így fejezte be: Timoteus „az Úr Jézus Krisztus a te lelkeddel.”

És én mindenkinek fülébe zengem: „Az Úr Jézus Krisztus a te lelkeddel! Mert Krisztus él! Krisztus bennünk és köztünk él. Kegyelem veletek! Amen.”

V É G E.

TARTALOM

ÚTMUTATÓ	— — — — —	7
----------	-----------	---

I.

Az élő Krisztus	— — — — —	9
Az élő Krisztus köztünk lakik	— —	25

II.

Isten országa	— — — — —	33
Toborzás Isten országába	— — — — —	40
A hit zászlója alatt	— — — — —	47
„Tudom, kinek hittem”	— — — — —	54
„Szentek vagyunk”	— — — — —	59
Krisztus lelke rajtam	— — — — —	64
„A lelket ki ne oltsátok”	— — — — —	69
„A tisztaszívűek meglátják Istent”	— — — — —	76
„Krisztus megdicsőül bennünk”	— — — — —	83
„Nem hagylak árván titeket”	— — — — —	95
„Veletek vagyok a világ végezetéig”	— — — — —	100

III.

Kereszttség	— — — — —	104
Bérmálás	— — — — —	106
Oltáriszentség	— — — — —	112
Bűnbánat szentsége	— — — — —	120
Betegek szentsége	— — — — —	126
Papi hivatás szentsége	— — — — —	130
Házasság szentsége	— — — — —	133

IV.

A küzdő Krisztus a küzdő egyházban	— — — — —	140
Krisztus és az antikrisztusok	— — — — —	145
Krisztus ve'ünk küzd a végső állhatatos- ságért	— — — — —	152

4.

ALKANTARAI SZENT PÉTER

**I M Á D S Á G
E L M É L K E D É S**

244 oldal, ára 1'60 P.

5.

NIEREMBERG ÖZSÉB S. J.

**VEZÉRELVEK
TANÁCSOK**

256 oldal, ára 1'70 P.

6.

DOM VANDEUR

A D O R O T E

176 oldal, ára 1'40 P.

7.

TRIKÁL JÓZSEF

**KRISZTUS KÖZÖTTÜNK
ÉL!**

160 oldal, ára 1'30 P.

